

LUCEAFARUL

CULTURAL-SOCIAL

MURANU

**REVISTĂ PENTRU PROPĂȘIRE CULTURALĂ
ȘI ARMONIE SOCIALĂ**

Director: IOAN N. CIOLAN

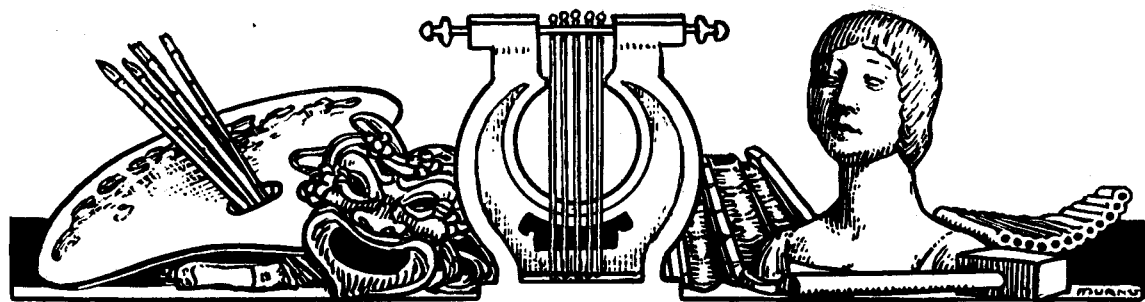
Redactor: PETRU OLARIU

**APARE LUNAR SUB AUSPICILE ASOCIAȚIEI
INVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL SIBIU**

ANUL I • DECEMVRIE 1934 • No. 10

SIBIU, LA 15 DECEMVRIE 1934

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, STRADA HONTERUS No. 6

LITERATURA ȘI ARTA

Noaptea de Crăciun

Noapte tainică și sfântă
Cu povestea minunată,
Ingerii în cor te cântă,
Steaua când pe cer s'arată.

Rază blândă — rază dulce —
De minune vestitoare,
E credința ce te-aduce,
Să răsai din nou în zare.

Să ne porți pe la oborul
Cu cea iesle fermecată,
Unde s'a născut prunșorul
Din fecioara precurată...

Visul nostru să-L alinte
Intr'un leagăn de mătăasă,
Ingerii la geam să-I cânte,
Pacea nopții când se lasă.

Aur, smirună și tămâie
Să-I jertfim cu mic cu mare,
Ocrotind cu dărnicie
Pe sărmanul, care n'are...

Aurelia Pop Florian.

Stihuri

Cu ruga de seara — miros de tămâie
În sufletu-mi rece deapururi rămâe
Și 'n candela stinsă s'aprind o făclie,
Să murmur o rugă în vremea târzie.

Apoi în genunchi, cu ochii în lacrimi
Să plâng cu amar pe rugul de patimi
Și lacrima-mi clară, ca bobul de rouă,
Să-mi picure 'n suflet *Viața cea nouă.*

Căci lespede rece mi-e sufletul trist,
Când nu am aproape, de mine, pe Crist
Și 'n vremea ispitei mi-e șoapta mea stinsă
Și 'ntreagă făptura de rugă cuprinsă...

Nic. Nicoară-Dobârceanu.

In Peșteră

— Legendă de Crăciun —

Maica Domnului și Sfântul Iosif se uitau uimiți la mititelul Isus culcat în ieslea peșterii și își desmierdau cu mirare ochii în priveștiștea Pruncului, în fața Lui cea rumenă, ca raza luceafărului celui nou de pe cer și 'n ochii săi mai limpezi decât ochii îngerilor, cari cântară mai înainte cântecul sfânt al patriei lor: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu!”

Bărbatul începu apoi a vorbi:

— E prea răcoare și prea întunec aici în peșteră, Marie. Să scoatem pruncul mai la aer și mai la lumină.

— Bine zici, Iosife, îi răspunse Preacurata, și luă îndată în brațe pe Isus și eșiră în gura peșterii din marginea Vifleemului. Aici soarele ardea ca o jireadă. Ceriul limpede zâmbia ca o mireasă. Ciocârlile cântau prin văzduh ca vioarele la nuntă. Fluierile păstorilor se îngâneau cu tălângile oilor. Iar din când în când se amesteca în glasurile lor dulci câte un strigăt ascuțit de ciocan izbit vrășmaș de nicovală.

La această larmă de fierar, trupșorul Pruncului se mișca tulburat. Căpșorul Lui plâpând se dezlîpea dela sânul maicii sale. Urechea și-o îndrepta în partea sunetului, iar ochii și-i purta peste grădinile din marginea orașului.

— Las' la mine Pruncul, Marie, și haidem să ne apropiem de făuriște, că, pe semne, îi place mititelului cântecul fierului.

— Haidem Iosife, îi răspunse ea cam fără voie, căci la țipătul fierului un fior dureros îi străpungea inima.

Porniră. Pe calea de câțiva pași, Iosif le-găna cu drag în brațe odrasla din vița lui David și-i râdea și-i povestea din toată

inima. Se vedea fierarul. Era plin de funin-gine și de sudoare. Lovea vârtos un băț de fier cu ciocanul lui cel greu, de săreau scântele ca la sămănat grăunțele. Și ochii Pruncului se uitau tot mai lung și tot mai aprinși la ele, după cum s'apropiau de nicovală.

— Pace ție, fierarule, îl întâmpină cu vorba sfântul Iosif.

— Și ție, teslarule, și soțioarei tale tinere și copilașului drăguț din brațele tale, îi răspunse fierarul cu omenie.

— Ce lucrezi așa de trudnic? îl întrebă apoi soțul Maicei Preacurate.

— Câteva piroane.

— Pentru căpriori de casă, ori de șură?

O, nu. Pentru legionarul ăsta roman, de lângă mine, mă silește să i-le gat repede, ca să bată cu ele pe cruce câțiva tâlhari. Uite-le...

Cu mâna-i înegrită, el ridică de jos vre-o patru piroane groase, cu capetele late și turtite. Și începu a le trânti de-olaltă, să făcă voie bună și bucurie Pruncului. El însă văzând piroanele ascuțite ca săgețile, țipă odată ca mușcat de șarpe și lacrimi de rouă răsăriră pe genele lui nevinovate.

— Cum ții Pruncul, Iosife? grăi pe loc Maica milostivirii și apucând în brațele ei pe Isus și-L strânse cu drag la sânul-i fericit de maică neprihănită.

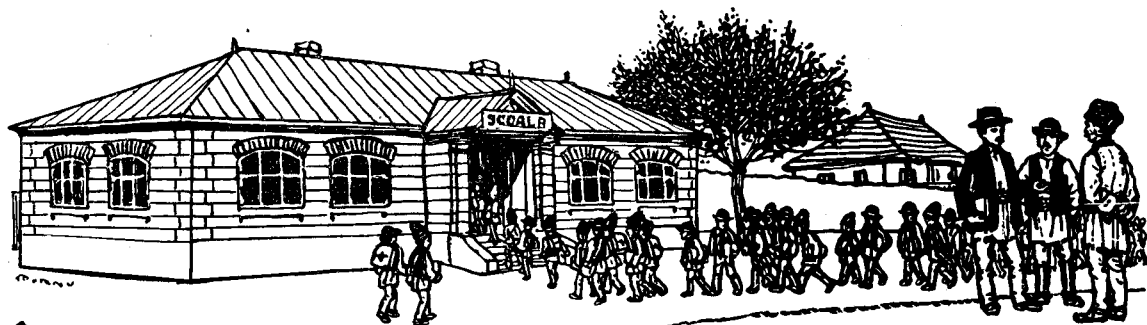
Dar un fior dureros îi spintecă îndată inima ei simțitoare. Și pumnalul acestui fior o sfâșia sălbatic și pe drumul către peșteră. Pân' se amestecară lacrimile Pruncului cu lacrimile Maicei sale...

Presimțiră amarul piroanelor din viitor...

A. Nanu.

Învățământ - Educație

Problema controlului școlar

Iată o problemă, despre care fiecare învățător a spus sau a scris ceva. Și putem spune, fără puțința de a fi desmințiți, că nu numai învățătorii și-au arătat părerile, ci chiar și aceia cari n'au nici în clin, nici în mână, aproape deloc cu această problemă. Cauza? Dacă într'adevăr, posturile din control au ajuns locuri de plasare a tuturor agenților electorali, apoi problema a ajuns calul de bătaie al celor din opoziție, pentruca odată ajunși la putere să înlocuiască pe cei considerați nepregătiți cu alții, tot așa de nepotrivii în aceste posturi.

E o întrecere nesăbuită între partide, în a schimba pe cei din control și până acum n'am constatat, la nici o guvernare, preocuparea sinceră în scopul rezolvării problemei.

Se înșală toți acei, cari cred, că prin înmulțirea sau împuținarea organelor de control au asigurat școlii reușita în urmărirea scopului său educativ. Dacă voim să facem polițai din organele de control, putem numi cât de mulți, iar dacă vrem să scăpăm pe învățatori de polițai spre a putea face în liniște politică, atunci n'avem decât să le micșorăm numărul.

Căci până acum, astfel a fost pusă problema. Și în felul ăsta ne-am învățat mereu într'un cerc vițios. Cei de jos crezând că a fi inspector sau revizor înseamnă a avea avantaj pe partizani și a săcăi pe adversari, conducătorii politice județene văzând în numirea în aceste posturi un mijloc de a da satisfacție partizanilor, iar conducerea centrală numind numai pe acei propuși de organizație, dar fără a le da posibilitatea să-și facă

datoria, chiar dacă ar voi, în credința că greutățile ce vor întâmpina și neachitarea speșelor de deplasare, îi va sătura de control pe cei mai mulți și vor demisiona singuri.

Eu cred că altfel trebuie pusă problema. Mai întâiu, ministerul trebuie să urmărească formarea unui cadru stabil de oameni pregătiți cari, în loc să facă pe polițai, să fie îndrumători pedagogici și administrativi conștienți și pricepuți.

La selecționarea lor să nu țină seama de criteriul politic, ci de vrednicie, obligându-i să nu facă nici un fel de politică, sau să facă numai politică școlară și culturală.

Odată aleși apoi, să le pună la dispoziție toate mijloacele materiale și tehnice, pentruca vizita lor la o școală să fie o sărbătoare pentru învățatori, cărora să le poată da îndrumările necesare în toate problemele școlare și extrașcolare, iar ședințele cercurilor învățătorești prilej de înnoirea cunoștințelor, de verificarea metodelor și de stimulent de activitate; rolul organelor de control fiind și aici preponderent. Se impune deci o salarizare corespunzătoare a acestora, iar prefecturile sau comitetele școlare județene să le pună la dispoziție mijloace rapide de deplasare.

Politicianii să nu se mai amestece în numirea organelor de control, nici în activitatea lor.

Învățătorii, dela cel mai tânăr, până la cel mai bătrân, să vadă într'inșii pe prietenii și îndrumătorii lor pricepuți și neosteniți și să urmeze, fără ezitare sfaturile acestora. Mai mult încă, să fie conștienți de

rolul lor și să caute neconținut a-și îndeplini cu sfințenie datoria.

Cei aleși, să fie cu adevărat vrednici de cinstea ce li s'a făcut și să caute neînțetă a-și păstra și întări prestigiul, spre a corespunde sarcinei ce au primit, pentru vrednicie, căutând s'o îndeplinească așa ca să dovedească fericita alegere făcută în persoana lor, asigurând bunul mers al școlii și ridicarea nivelului cultural și social al satelor noastre.

Și atunci, în loc de 6—700 organe de control, ar fi îndeajuns 6 inspectori generali, 15 inspectori de circumscripție, 71 revizori și 142 subrevizori, al căror salariu, de sigur nu s'ar urca la suma plătită azi suplinitorilor pentru catedrele celor delegați, chiar dacă ar primi un salariu vrednic de folosul ce aduc, iar rezolvirea acestei spinoase și frământată problemă ar fi cu adevărat fericită.

P. N. A.

Psihologia adâncului și psihanaliza

În majoritatea cazurilor s'a făcut o greșală în interpretarea vieții sufletești.

Când filozoful american William James a vorbit pentru prima dată de cursul conștiinței, asemănător unui torent ce curge incontinuu și 'n care toate elementele formează o unitate legată de personalitatea celui-ce poartă conștiința; cu toate că sistemele asociaționiste, entuziasmăte încă de marea statuie a lui Condillac*) își continuau cursul. Pentru majoritate a fost însă pusă și problema adâncului sufletesc sau mai bine zis psihologia adâncului — împrumutând și noi această numire după cea germană de „Tiefenpsychologie”.

Spre această direcție — obișnuită mai mult în cazuri de boală din partea medicilor — s'a văzut în cele din urmă, că ar fi bine să țintească și privirile acelor cari au menirea de a călăuzi viața generațiilor tinere.

Viața sufletească, nefiind mărginită exclusiv la viața conștientă, ne oferă o nouă bază în vederea analizei elementelor din care ea este constituită. De vechea psihologie, aceasta era privită ca un compus a unor elemente izolate — atomi despărțiți — fixați unui lângă alții — pe când psihologia prezentului a tranșat această nedumerire, stabilind odată pentru totdeauna, că aceste elemente nu sunt altceva decât condițiile totalității sufletești. Să ne întoarcem acum la unul din punctele de vedere a acestui subiect.

Viața sufletească nu e fragmentară. Ea curge întocmai unui curent de apă; — pentru că ceea ce a curs acum, să treacă, pentru a nu mai reveni niciodată. Ea lasă însă urme; întocmai ca într'un râu adânc, cu cât se coboară mai în adâncime, cu atât tendința mai mare de-a se depune, ca ceea ce e la suprafață să curgă.

Tot ceea ce s'a petrecut în sufletul nostru lasă urme. Grație acestora, același fenomen se mai poate petrece, așa încât trecutul poate deveni viitor. Numai un simplu exemplu ne poate dovedi aceasta: Care din noi n'am avut ocazia să petrecem la locul de odihnă pe cineva care ne-a fost drag. Timpul s'a scurs mult de atunci poate și totuși văzând odată o înmormântare (chiar a unui necunoscut) putem retrăi aceleași sentimente.

Să revenim: Ceea ce curge întocmai apei aceluși fluviu sau mai bine zis straturile dela suprafață ale vieții, psihologia le-a intitulat conștiente. Micile sedimente mijlocii, cari sunt cu posibilități de readucere și cunoaștere sunt sub conștiente; iar cele adânci aproape imposibile de-a fi cunoscute vre-o dată sunt inconștiente. În această categorie intră toate mecanismele instinctive și funcționale ale vieții sufletești.

Pentru o mai bună înțelegere a acestor lucruri e bine a ne folosi de următorul desen:

A |—————| B Să ne închipuim că
C |—————| D linia A-B ar fi stratul
E |—————| F conștient, mereu cur-
gător. Linia C-D ar reprezenta stratul mij-

*) Procesul de suprapunere a facultăților psihice, a cărui bază a fost scuzația.

lociu, sau subconștient; iar linia E-F inconștientul.

Fenomenele vieții sufletești se pot strecura în conștiința noastră pe două căi: De sus în jos și de jos în sus. De sus în jos va trece tot ceea ce am trăit odată conștient. Ceea ce din conștient a trecut în subconștient, poate din nou a reveni, pe baza asociațiilor de idei. Atunci e cazul unei amintiri. Dar ceea ce s'a strecurat direct în inconștient, nefiind nici când în conștient, îl trăim ca pe ceva nou. Inconștientul și subconștientul nu rămân deloc inactive; ele bat mereu la ușa conștientului. Atunci trăești cele mai neliniștite clipe. Cine n'a trăit în scurta sa viață de muritor cel puțin una din nopțile de insomnie, numărând bătăile sinistre ale unui orologiu? Câți n'au fost chiar victimele propriilor lor forțe, luându-și înșiși viața în astfel de momente? Astfel aceste momente aduc în felul acesta o stagnare a vieții sufletești, un fel de sens unic (ca să întrebuițăm un termen mai potrivit.)

Cu cât perseverența va fi mai mare, se poate ajunge chiar la ideile fixe și grelele insomnii etc.

Tot ceea ce trece în sub sau inconștient, trebuie să aibă o perioadă de liniște. Chiar și neliniștite însă continuă a ne influența conștiința (sugestia). Un exemplu tipic al unui astfel de caz cred că e următorul: Când elevul răspunde după șoptite, de cele mai multe ori spune prostii — cauza e că fenomenul se petrece invers de cum ar trebui — de jos în sus.

Stratul conștient nu este altceva decât o cenzură, care gândește — acolo se produce critica — pe urmă ideile sunt exprimate prin vorbire. De obicei temperamentele colerice și melancolice sunt pripite.

În anumite momente cenzura conștientului poate slăbi; aceasta în cazuri de lungă veghe, sau în timpul somnului. În aceste momente suntem lipsiți de regulatorul vieții sufletești. Atunci începe un fel de joc liber sau prea liber. În cazuri că e puternică o astfel de stare, se poate introna și domina. Viața sufletească însă, e un democrat. Ea primește orice, dar triază după merite. Cazurile mai

nenorocoase sunt acele în cari moștenim astfel de stări dela generațiile anterioare și depind toate de felul cum acest fapt a fost format de societate.

Ex: Animalul nu are alt censor decât cel oferit de om — bătaia. În felul acesta, el ar fi gata în orice moment a-și satisface orice dorință, acolo unde din partea obiectului nu i s'ar opune nici o piedică sau nu s'ar retrage. La om există însă, în el, acel glas bazat pe inteligență și rațiune. Cele mai pronunțate sunt inhibițiile de natură morală. Majoritatea însă ne găsim azi cam în stadiul intermediar. Pe deoparte suntem animal, iar pe alta imperativ categoric și atunci lupta continuă. Din punct de vedere social suntem constrânși în ceea ce privește animalul. Aceste dorinți neîmplinite însă, în cazul cel mai fericit, trec în substraturile conștiinței. Această parte formează apoi viața emotivă-sentimentală. Aceste dorinți evoluează dela a) Imi place ceva... b) Vreau acest ceva c) și fac acest lucru... Sunt în acest fel grupați și indivizii în astfel de categorii la cari, în cazul că deși rămân la faza a) sau b), totuși acestea pătrund în straturile adânci ale conștiinței, pentruca nu mult după aceasta să conturbe din nou conștientul, cerând satisfacție. E ușor a ne-o închipui aceasta din următorul exemplu:

Într'o sală de conferințe, în timp ce conferențiarul vorbește, un oarecare individ are momente de neastâmpăr, vociferând și intrerupându-l. Publicul scandalizat îl dă afară, crezând că vor avea liniște. Individul văzându-se alungat își cere și mai mult satisfacție, bătând mereu la ușe, încât acum nu se mai poate asculta nimic. După un timp e lăsat să intre și în acest fel se liniștește. Intocmai ca acesta și adâncul nostru își cere satisfacțiile sale. Viața sufletească își are viitorul în rădăcina adânc înfiptă a vieții emotive și sentimentală. Viața intelectuală stagnează de cele mai multe ori viața biologică în dezvoltarea ei. Orice act al vieții noastre e un ciclu; trebuie lăsat să se termine, altfel nu-ți va da el pace. Cel ce începe un lucru și nu-l termină este un nenorocit, pentrucă tendințele de satisfacție a

celor neterminate bat mereu la ușa conștiinței.

O astfel de experiență e una dintre cele mai ușoare:

Se dau mai multe lucrări mărunte unui individ, spre ex.: împletituri de pae, lucrări cu hârtie etc., cerându-i să fie terminate într'un timp cât mai scurt. După un oarecare timp oprindu-l și întrebându-l ce a lucrat, îți va putea spune mai ușor ce nu a terminat.

Când însă censorul e adormit (în somn) ele găsesc momentul să revie. Și-atunci neavând fapte reale, te mulțumești cu fapte imaginare (visul). E o sursă de dorinți nesatisfăcute ce doresc satisfacție, dând în felul acesta naștere unui film. — El nu-și dă seama, că visează. Trăiește aievea, iar trezirea nu este decât o crudă deziluzie...

Se întâmplă însă în alte cazuri ca censorul (conștiința) să fie înșelat de dorinți mascate pentru a putea fi admise. Cea mai interesantă formă pentru aceasta e cea poetică. Poetul dorește — vrea și nu poate... totuși va putea... El se manifestă atunci în scris.

Cazurile cele mai nenorocite însă, sunt când nici într'una din aceste forme nu pot să iasă — și atunci avem cazul nervozelor, în special la sexul feminin, care este mai susceptibil.

Cu ocazia unei conferințe, ținută în acest an, în cadrul „Societății Române de cercetări psihologice” de dl Dr. Parhon, am avut ocazia a vedea două individe atinse de această stare patologică.

Ai putea scrie articole întregi despre cele văzute și auzite. Ceeace ne interesează pe noi e că au fost două tipuri cu caractere deosebite, lipsite de acel censor al acțiunilor sale.

Era o melancolică și o maniacă. Ei bine! Deși maniacă avea o vârstă cu aproape 20 de ani mai înaintată, ai fi fost în drept a le inversa vârstele, bazându-te pe expresia fizică a lor. Iată deci un rezultat al acestor stări.

Și-acum să trecem la punctul al doilea al expunerii. Pe astfel de cazuri se întemeiază psihanaliza sau metoda psiho-medicală dată nouă de marele cugetător Freud.

Scopul acestei metode nu e altul decât descătușarea sufletului și scoaterea la suprafață la tot ceea ce el posedă. Cel care pune în aplicare această metodă se lovește în primul rând de un obstacol. E încrederea, fără de care nici când nu vei putea ajunge la rezultate satisfăcătoare, dacă experimentatorul nu o va câștiga în fața pacientului său. De cele mai multe ori vedem, că în discuțiile ce le avem chiar cu prieteni buni, — ei ne încredințează multe lucruri din viața lor sufletească — dar când e vorba să se apropie de o cauză principală prin care ar fi depășit anumite norme ale vieții sale, el caută să înconjoare. Aceasta înseamnă, că o cauză s'a adâncit atât de mult, încât am putea vorbi de o așa numită închistare a ei, în adâncul psihicului.

Opera experimentatorului e de a lovi tocmai în acest inveliș al cauzei, spărgându-l, pentru a putea pătrunde înăuntru, lecuindu-l. Iată că și această metodă se bazează pe o adâncă introspecție, deci poate da rezultate foarte satisfăcătoare și în educația pe care suntem chemați a o face. Ei bine, vom putea răspunde unii dintre noi; de vreme ce pe noi ne interesează numai stările normale, pentru ce ne-am pierde vremea și cu aceste stări? Nu! E răspunsul mai potrivit, pe care însă trebuie să-l dăm. Eu cred că mai ușor se pot cunoaște stările normale studiind tocmai opusele lor. Un exemplu: Revoluțiile sociale, nu sunt altceva decât stări patologice (experiențe naturale), din cari putem trage concluziile cele mai nimerite.

Și acum să privim chestiunea din punctul nostru de vedere: Eu cred, că tot așa după cum doctorul are datoria a studia și psihicul pacientului său — în același grad, ba chiar și mai mult, e nevoie ca și educatorul să-și cunoască pe lângă psihicul elevului său și fizicul.

Prin această metodă, pusă la îndemână aceluia, cari fac și sunt datorii a forma pe viitorii cetățeni, s'a pășit unul din cei mai mari pași în direcția aceasta.

Tot datorită acestei metode, se poate stabili continuitatea vieții sufletești dela cele mai adânci până la cele mai apropiate stări, fapt

căruia nici una dintre metodele experimentale nu-l satisfac. Nici o metodă de cercetare nu ne poate reda viața psihică așa cum curge ea.

Toate au reușit, să ne dea numai fragmente ale acestei vieți.

Prin felul însă cum individul caută a-și desvălui ascunzișurile vieții sale adânci, putem da lucruri pe care nici când altfel nu le-am

fi putut afla. Iată deci o nouă armă de luptă, pentru acei ce sunt datorii a forma suflete.

Dimitrie Roman

inv. stud. la Fac. de filosofie.

Bibliografie:

- C. Rădulescu-Motru: Curs de psihologie.
G. G. Antonescu: Psihanaliză și educație.
M. Moldovanu: Curs de psihologie.

Lacune'n învățământ?...

Da! Afirm aceasta în ciuda tuturor reformatorilor, ce cred c'au dat învățământului tot ce i-a necesitat și că astăzi nici o lacună nu mai este.

Reforme? Au fost și sunt și astăzi cu nemiluita!

Dar cu toate aceste reforme — de orice natură ar fi ele — în învățământ găsim mereu lacune.

Vorbind aici despre învățământul primar, nu vom discuta problema decât din acest punct de vedere. Și pentru că problema e complexă și fiindcă merită o discuție cât mai amplă, vom trata-o pe capitole.

I.

Învățătorul și preotul în învățământ. Pân'acum câțiva ani, preotul și învățătorul se ajutau reciproc în ceea ce privește culturizarea satului.

Preotul (în Vechiul regat cel puțin) n'avea cu școala (învățământul propriu zis) nici în clin nici în mână.

Religia? O preda învățătorul și frumoase erau roadele. După cât mi-aduc aminte, cele mai reușite lecții practice — la școlile de aplicație — erau cele de religie.

Reformatorii însă s'au amestecat și-aici. Și-au zis că numai preoții pot să 'ndumnezeiască pe copii și în lege s'a prevăzut ca ei să predea religia.

Reforma? E salutară, dar roadele nu sunt tot așa.

Găsesc momentul, să declar din capul locului, că nu vreau ca prin aceste rânduri,

să polemizez cu preoțimea. Ferit-a Sfântul... Concluziile însă ce le-am cules în câțiva ani, mă îndreptățesc să scriu acestea.

a) Preoții (în majoritatea cazurilor) predă lecțiile de religie cu 100% mai slab decât învățătorii. Aceea tactică pedagogică le lipsește cu desăvârșire. Lecțiile ce le țin sunt lipsite de acel suflu părintesc; nu se formează inima, ci se dă cunoștințe...

Dacă elevul recită pe nas „Născătoarea de Dumnezeu“, „Crezul“ și tot lanțul de rugăciuni de seara și de dimineața, e destul! Nu este ce trebuie să obținem dela religie. Nu cunoștințe, ci sentimente!...

Acel sentiment de milă să-l reliefeze religia; acel sentiment de ajutorință, aceea iubire sufletească să se infiltreze în micile vlstare.

Asta e chemarea religiei în școala primară;

b) Pân' aici, dădurăm vina pe preoți. Dar dacă și aici disecăm în fond problema, venim cu noi completări. De ce preoții predau mai slab lecțiile de religie, decât învățătorii?

I. Fiindcă 'n seminar și teologie n'au fost pregătiți — până acum — în acest sens.

II. Pentru că trebuie să se prezinte la ora de religie reglementar, după orar, când poate are o înmormântare, o slujbă, un parastas, etc., etc...

III. Pentru că însăși controlul protopopesesc nu cere altceva decât: cunoștințe, cunoștințe...

Pân' aici am semnalat o lacună și i-am arătat și cauzele. Această lacună se resfrânge însă asupra învățământului, în genere, care lasă de dorit.

Aruncând o privire retrospectivă asupra învățământului, vom constata că în decursul deceniilor a avut un scop. Ș'acel scop a fost cel moralo-religios sau național.

Astăzi? Cam greu îi definim idealul. Despre idealul religios nu mai vorbim, fiindcă acesta este lăsat în seama preoților. Învățătorul nu mai face acea corelație între religie și celelalte obiecte de studii. Nu mai are posibilitate, deoarece nu este în curent cu ce predă și cum predă preotul la religie. Și chiar dacă e în curent cu aceasta, corelația n'o mai poate face, căci într'un fel înțelege preotul să predea și 'n altfel înțelege învățătorul.

Elevul este la discreția a doi educatori (preotul și învățătorul) cari, în clasă, nu pot să conlucreze, metodele lor fiind diferite.

Și-acum o propunere:

Ori ce preot ce predă religia în școala primară să-și însușească, de aici încolo, tactul pedagogic în predarea lecțiilor de religie. Manualele de religie să fie întocmite în concordanță cu programa analitică, deoarece se predă — de multe ori — lecțiuni de cl. IV. la cl. II. și I.

Aceste manuale, pe lângă aprobarea șefilor bisericii, să fie controlate și aprobate și de forurile superioare ale învățământului.

Altfel?

Lacuna va fi și mâine ca și astăzi. Și această lacună nu va dăinui din cauza preoților sau a învățătorilor, ci din cauza reformatorilor biurocrației. Lăsăm deschisă această problemă didactică și pentru preoțimea noastră. Nu pentru polemizare, ci pentru completare în interesul școlii, căreia ne-am dedicat ca slujitori.

II.

„*Manuale didactice*“. Iată o problemă desbătută cu atâta ardoare de către dascăli, cât și de părinții elevilor noștri.

Primii — dascălii — cercetează problema manualelor didactice din punct de vedere pedagogico-psihologic.

Restul — părinții — cercetează problema din punct de vedere financiar: sunt prea scumpe.

a) Să vedem acum, ce-au de zis dascălii de aceste manuale didactice.

I. Sunt prea multe; să te ferească Dumnezeu să fi dascăl în intervalul dela 1 Septembrie la 15 Octombrie al fiecărui an. Te omoară reclamele librăriilor, care mai de care își laudă autorii, că rămâi nedumerit; cât ești tu de dascăl, nu ști pe cine să alegi. Să iei abecedarul de sat? Să-l iei pe cel combinat? Să iei manualul pe coperta căruia stau înșirați câte 10 autori sau să iei din acelea făcute 'n doi? Să iei din cele făcute de literați veritabili sau din cele ale duzinelor din foști și actuali inspectori generali?...

Spun sincer, că n'am atâta oroare de ineputabilele șatre dela târguri, cât am față de aceste reclame cu rabatul ce începe cu 15% și sfârșește cu 40% (și cu tot acest rabat, încă n'am văzut dascăli îmbogățiți).

Nu știu precis câți autori de manuale didactice avem în țară, dar cred că nu-i o aberație dac'oi declara c'au trecut de-o mie...

Autori mulți, manuale multe, toate aprobate și reaprobat de On. Minister! Pe cine să preferi? Ce manuale să-ți alegi?...

II. Sunt manuale didactice pedagogic întocmite? Relativ, putem afirma că „da“.

Însă mai mult decât pedagogice, aceste manuale vor să fie moderniste. Modernismul — cu toate scăderile lui — a pătruns și aici. Găsim chipuri, în manualele didactice, băgare nu pentru un scop pedagogic, ci mai mult ca să pară că-s mai moderne.

Unele sunt complect colorate, altele semicolorate și majoritatea îndoliate în multa și ieftina culoare neagră. Specula însă are rolul ei și aici — în manualele didactice.

Se colorează frumos coperta, se dă un format exterior atractiv, pentru ca în interior să găsești aceleași lucruri de-acum 40 de ani, când au apărut în prima ediție...

Sunt adevăruri pe care orice dascăl le pipăe; sunt adevăruri crude cari desavantajează învățământul.

III. Altă boală a manualelor didactice. Cam cu greu mai găsești astăzi un manual didactic, care să nu fie făcut în colaborare cu un literat.

Numele d-lor: Cezar Petrescu, Octavian Goga, Topârceanu, Simion Mehedinți, etc. etc... Le găsești astăzi pretutindeni, imprimate pe cărțile de școală. Nu suntem contra acestor literați. Valoarea d-lor literară de multă vreme le-a fost recunoscută. Suntem însă contra acelor care le cerșesc bunăvoința de a-și pune numele pe coperta cărților.

Personal, am dat odată de-o cetire făcută de un coleg. Spun sincer, că acel manual mi-a rămas la inimă; era continuitate în el, erau treptat redactate bucățile; era pedagogic, era real manualul colegului. Și asta, pentru faptul că era munca migăloasă a unui singur, nu erau frânturile a câte 4—5 inși...

O altă boală a acestor manuale este de a avea pe ea măcar un „fost” sau „actual” inspector școlar. Nu știu câți inspectori vom mai avea în țara noastră, care să nu-și fi

pus numele p'un manual didactic! Puțini, ca să nu zic de loc!

Și-acum, câteva propuneri sunt necesare, din moment ce ne-am luat sarcina de-a scoate la iveală lacunele.

1. Comisia care aprobă manualele didactice să fie un pic mai severă. Nu ori ce manual, care se înaintează cu recipisa de achitarea taxei de aprobare, merită să poarte pe frontispiciu „aprobat”.

2. Să se cerceteze — minuțios — dacă manualele editate de-acum 20 de ani, mai corespund timpului, dacă într'adevăr au mai fost controlate de autori, dacă li s'au mai adus ritmul vremii, etc. etc.

3. Dacă e posibil, orice manual să poarte o clasificare (I-ii, al II-lea, al III-lea etc. etc.)

O altă propunere, cu un caracter de experiență o vom arăta-o în viitoarele numere.

Nicolae D Marin.
Budești - Cluj.

BCU Cluj / Centrul de Cercetare și Bibliotecă Cluj Decroly: psihologul, pedagogul și medicul

„Școala pentru viață, prin viață”

I.

Se împlinesc în curând 2 ani de la moartea dr. Decroly. Prea puțin cunoscut, în raport cu valoarea operei sale. Dr. Decroly a fost dintre acei puțini care nu-ș trâmbează meritele, din acei puțini care nu așteaptă recompense pentru munca neîntreruptă ce au prestat.

Gândirea lui, de o fecunditate și inventivitate, cum rar se găsesc, nu s'a imobilizat în scrieri, cu toate că a dat la lumină articole diferite asupra problemelor psihologice și pedagogice de actualitate. Cu o răbdare și o meticulozitate de ceasornicar, zi de zi, din zori și până în noapte, muncea, observa și experimenta, pentruca din munca lui să iese adevăruri azi necontestate de nimeni, programe legiferate în alte țări, principii noi izvorite dintr'o adâncă cunoaștere a sufletului omenesc.

Cu atâta modestie, cu atâta lipsă de interes față de el însuși, am fi fost lipsiți de

rezultatele unei munci de o viață întreagă, dacă colaboratorii lui nu ar fi dat la lumină tiparului întreaga sa operă.

Rar se întâmplă, mai ales în lumea pedagogică, să găsim concentrați în aceeași persoană, psihologul, pedagogul și medicul, atât de indestructibil legați cum îi găsim la Decroly. Nu medicul profesionist, care să-și facă din profesie un izvor de traiu, nici psihologul sau pedagogul plătit îl găsim la Decroly, ci iscoditorul sufletului omenesc, cercetătorul neobosit, răscolitorul secretelor, care până la el, abia se bănuiau.

Intocmai ca și celebrul naturalist Fabre, care ceasuri și zile întregi stătea lângă mușuroiul furnicilor pentru a le fura și destăinui secretele vieții, tot așa și Decroly, cu o răbdare în adevăr de invidiat, cerceta ascunzișurile cele mai necunoscute ale sufletului copilăresc.

În mijlocul unei lumi de nenorociți, pe care natura a refuzat să-i înzestreze cu fa-

cultățile oamenilor normali, într'un mediu pe care alții l-ar fi părăsit cu oroare, dr. Decroly a muncit o viață întreagă, izbutind să redea societății oameni dela început condamnați a cutreera ulițele cerșind, sau a umple temnițele criminalilor de rând.

Câți pedagogi și psihologi de birou, astăzi, nu lansează dela masa de lucru teorii complicate, principii izvorite dintr'o fantezie exagerată, care se potrivesc prea puțin realităților. Decroly nu face parte din aceștia. Tot ce a gândit, tot ce spiritul său iscoditor a descoperit, a fost încercat, experimentat și aplicat în lumea celor nenorociți, pe care societatea refuza să-i țină în sânul ei.

Nimic din ceace au adus pedagogii și psihologii din 'nainte a lui, nu a dăruit, nimic nu a stricat, ci întocmai ca un Mesia al zilelor noastre, a înțeles și așezat pe alte baze psihologia copilului.

În toată viața lui găsim o bunătate și o dragoste nemărginită pentru copil, o iubire într'adevăr părintească, iubire pe care e clădită întreaga sa operă.

Nimic din artificialismul și convenționalismul școlii tradiționale nu s'a strecurat în doctrina lui. Pe frontispiciul clădirii din strada Ermitage din Bruxelles, scris cu litere de foc, apărea rezumatul operii sale: „Școala pentru viață, prin viață“.

Școala noastră tradiționalistă nu cere celor care au trecut prin ea, nici să fie mai buni, mai blânzi și mai umani, nici să aibe judecată și logică, inițiativă și personalitate, nu le cere să fie mai iscoditori în secretele naturii și mai pregătiți pentru viață, ci, pur și simplu, să știe să scrie, să citească și să socotească. Uită că realitatea nu te întreabă ce știi, ci ce poți. Uită că viața copilului, ca copil și ca om mare, se desfășoară în mijlocul unei naturi de cele mai multe ori ostilă lui și în loc să-l facă să o cunoască mai bine, îi distrage atenția dela ea.

Nu tot astfel pregătește școala lui Decroly. Departe de a dramatiza viața, dar departe și de a o privi cu prea mare optimism, școala lui Decroly pregătește pentru viață. Cei care au criticat această școală, au fost prea mult încătușați de rutină și vedeau în

ea un anacronism față de școala tradiționalistă.

Efortul impus de o voință streină lipsește din concepția dr. Decroly, făcând loc efortului din plăcere, care convine mult mai bine sufletului copilăresc. Copilul trebuie să fie pregătit a lucra din propria sa inițiativă, nu constrâns de o voință exterioară, a educatorului, căci în felul acesta nu pregătim pentru viață. Societatea are nevoie de oameni cu inițiativă și personalitate, nu de mecanisme și mașini automate care nu sunt decât creațiunea moartă a omului. Constrângerea impusă din afară face loc disciplinei voite, consimțite, concepții noi în educația morală emise de Förster și confirmate de Decroly. La el nu există disciplină impusă, militaristă, disciplină a imobilității fizice, ci o disciplină a actelor, a conducerii în viață.

Caracteristica vieții copilului e activitatea și afectivitatea. A impune copilului imobilitatea înseamnă a-l condamna să rămână copil pentru toată viața. Câți din pedagogii noștri de circumstanță înțeleg acest adevăr!

Doctrina lui Decroly sintetizează toate măsurile pedagogice din ultimul timp, care tind a pune la baza educației activitatea, viața, interesul bazat pe nevoile adânci ale copilului. Cât de asemănătoare e concepția lui în această privință cu aceea a lui Claparède se poate vedea din cele ce urmează: „Pentru a pregăti la viață, educația trebuie să fie o viață; fără a fi ea însăși o viață, ea nu prepară pentru viață“ (Educația funcțională) Decroly este printre cei dintâi, care caută, să apropie școala de viață, învățând pe copil prin muncă, prin activitatea proprie. Școala lui se încadrează perfect în concepția integralistă a școlii active.

Activitatea, atributul cel mai caracteristic al copilului, sub formă de joc este utilizată de dr. Decroly. Întreaga educație, întreaga instrucție bazată pe principiile lui este legată de jocurile imaginate de el, atât de măiestrit. Căci cum iarăși spune Claparède „Jocul este podul, care leagă pe copil de viață pe deasupra zidurilor școlii“.

Pe Decroly l-a legat de copil o nețărmită dragoste, el a respectat cu sfințenie co-

pilăria, căreia i s'a dedicat până la moarte. „O copilărie adevărată, fericită, e cea mai bună pregătire pentru o viață fericită“, zice cu drept cuvânt Gansberg. Tot astfel a înțeles-o și Mântuitorul când a zis „Lăsați copiii să vină la Mine“. Așa a înțeles-o și Mistral acum un secol, când scria: „Astăzi cu strămtenia metodului brutal care nu vrea să țină seamă de aripile copilăriei, de instinctele îngerești ale imaginației, de nevoile ei minunate, care fac poeți și artiști, sfinți și eroi — astăzi îndată ce copilul se naște cu știința goală, i se disecă sufletul“.

Toată activitatea copilului în concepția lui Decroly este bazată pe libertate. Invățând să se miște, nu să stea liniștiți, copiii se prepară nu pentru școală, ci pentru viață. „Disciplinăm pe copil în vederea activității, a muncii, a binelui, nu a imobilității, a pasivității și a supunerii“.

Bazat pe psihologia copilului, dr. Decroly a reformat întreaga metodică de până acum, a aranjat după alte criterii materialul din

programele noastre, a schimbat tehnica predării învățământului.

Doctorul Decroly a murit, opera lui însă va rămâne pentru totdeauna. Concepțiile lui despre copil ar trebui să ne scoată din școala tradiționalistă, să ne desbrace de rutină, trezindu-ne la realitate.

Am fi, poate, prea asprii în raport cu bunătatea lui Decroly, dacă am spune celor întârziați pe drumul șerpuit al psihologiei și pedagogiei, așa cum spunea Ferriere:

„Cititori, dacă întâlniți încă „cocioabe“ după vechile modele, scuturați pe magistru în scaunul său, deșteptați-l, spuneți-i că au venit timpuri noi, că el continuă un anacronism, că trebuie să plece sau să se convertească. Ii veți face, poate, un serviciu, dar mai sigur veți servi miilor picici care se învârtesc de colo până colo dornici de viață și care ar exclama dacă ar ști latinește: *primum vivere, deinde filozofari*“.

Pavel Popeseu, inv.
Sebeșul de jos, Sibiu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aritmetica în școala primară

Dela începutul publicării, am urmărit în ziarul „Curentul“ răspunsurile la plebiscit, la punctele 6—7 privitor la școală și rezultatele ei. Cu foarte puține excepții, observațiile și dorințele tuturor au fost — învățământ practic. De sigur acești indivizi din toate clasele sociale, de toate felurile de ocupații, de toate gradele de cultură, au simțit, ori au observat în conlucrarea lor cu alți oameni, calea greșită pe care a cam mers școala în general, cu programe nepotrivite felului nostru de viață.

Lăsând la o parte școlile secundare, unde poate unii elevi își caută cultura numai pentru cultură, revin la școala primară, mai ales a satului, al cărui rost nu mai este cultură pentru cultură, ci mijloc de câștigarea cunoștințelor practice de care țaranul are nevoie, pentru a face față greutăților ce întâmpină în viața lui din ce în ce mai complicată. Când zic cunoștințe practice, nu mă gândesc numai la practica agricolă, ori lucru manual,

ci și la alte materii de învățământ, cari deși se predau în mod intens în școală, în viața de toate zilele, în gospodăria lor, țaranii se folosesc foarte puțin, ba chiar de loc de ele.

Una din aceste materii de învățământ este — aritmetica. În adevăr, dacă aritmetica din punct de vedere intelectual și psihic este mijloc de dezvoltarea judecății, disciplinarea și echilibrarea caracterului, ea este în acelaș timp și cel mai fericit mijloc de echilibrare al pungi, care oricât de modestă ar fi, are nevoie de calcul. Ori din bugetul și gospodăria țaranilor noștri, lipsește socoteala și chibzuiala, căci deși înțeleptul proverb spune: „Nu cumpăra fără tocmeală și nu vinde fără socoteală“ — ei cumpără și vând fără socoteală, fiindcă n'o știu face, ori când o fac, o fac greșit, cum li s'a întâmplat cu împrumuturile cele multe, căci au numărat ce-au luat, dar n'au socotit ce aveau de dat înapoi și cum li-se întâmplă în toate zilele când au de vândut câte ceva și când din neștiința

de-a socoti cad victimă negustorilor necinstiți, care-i speculează după plac.

Prin târguri, prin piețe, prin prăvălii, prin trenuri și chiar prin birouri publice, urmăresc de ani de zile, punerea în aplicare a cunoștințelor de aritmetică, de către țărani și am asistat personal la scene de înșelătorie îndrăzneță din partea unor negustori, mai ales streini, pentru că țărani nu știu socoti mintal și nici în scris, prețul mărfurilor în kg., dkg., în dm. cm., în kilograme când vinde ori cumpără cu maja, în fracțiuni de Leu când vinde ouă sau cumpără alte mărunțisuri sub prețul Leului.

Așa dar, fiindcă nu știe să socotească, fiindcă nu pune în practică ce-a învățat, fiindcă nu se folosește în gospodăria lui de metru și cântar, cari nu se găsesc nici 2—3 într'un sat la țărani, ba nici la multe școli, țăranul vinde porcul gras, cu *) 14—22 Lei kilogramul și cumpără săpunul de fabrică cu 30—40 Lei kg., care făcut în casă costă între 12—19 Lei kg., mult mai bun și din belșug. Vinde lâna nespălată cu 25—30 Lei kg. și spălată cu 60—70 Lei kg. și cumpără toarsă și vopsită gata din prăvălii, cu 650 Lei kg. lână (Birca) și cu 500 Lei kg. pe cea mai aspră (Părul). Cumpără stofe sau postavuri pentru rochii, haine, cătrînțe, țesute jumătate din bumbac sau din vechituri, plătindu-le dela 240—1000 Lei kg., ceea ce face prețul a 4—17 kg. lână de care ei vând. Cumpără broboade de pus pe cap, în greutate de 0,100 kg., plătindu-le cu 150—220 Lei bucata sau 1500—2200 Lei kilogramul de lână, ceea ce face prețul unui plug, unui iugăr de pământ bun, o vacă, 36 kg. de lână sau 120 broboade lucrate în casă, în preț de 18—20 Lei bucata. Plătesc cu 600 Lei kg. de bumbac din ciorapi cumpărați gata, prețul a 85 feldăre (D. D.) de cartofi, o grapă de fier sau 10 kg. de lână, din care se pot face 50 perechi de ciorapi a 12 Lei perechea. Cumpără cu 25—30 Lei bucata căciulițe pentru copii, tricotate, cari lucrate în casă din lână, costă 5 Lei bucata și tot

asa cu prețuri înzecite cumpără lucruri ce și le-ar putea face singure femeile în timpul iernii economisind mulți bani. Aci este nechibzuința, neștiința și neobișnuința lor de-a cântări și a socoti tot banul și tot lucrul ce le trece prin mână, deoarece o educație în felul acesta n'au primit nici în familie și nu li se face nici azi în școală, unde aritmetica se reduce de cele mai multe ori numai la tehnică, iar problemele de prin unele manuale, cu foarte puține excepții, sunt date pentru a rezolva învățturile roților de tren, iuțea fulgerului, sborul pasărilor, cubajul magaziiilor de prin gări și porturi pe care elevii cei mulți nici nu le-au văzut și alte minunății, pe care în viața lui de mai târziu, fostul elev nu mai are ocazie a le aplica.

A socoti însă cât zahăr, orez, piper, etc. cumpără de 8 Lei de ex. cât ia pe 60 de ouă a 0,95 Lei bucata, cât costă 0,45 m. de pânză ori altă materie a 40 Lei metrul, câtă brânză vinde ori cumpără pentru 26 Lei cu 36 Lei kilogramul etc. elevii nu pot socoti mintal, ba nici în scris. Am făcut această (anchetă) ca să zic așa, printre copii de școală, prin sate pe unde am călătorit, în Oltenia, Muntenia, Dobrogea și Transilvania, pe la examene de absolvire a cursului primar, pe la examene de admitere în școli secundare pe plaje la Carmen-Sylva și Mangalia, printre elevii veniți cu părinții sau în colonii școlare și pot spune precis că nici 10% nu pot rezolva aceste mici în aparență socoteli, foarte importante însă pentru folosul material și mai ales educativ al cetățenilor care azi, după cum am mai spus, din neobișnuința de-a socoti și a chibzui, își vând bucatele de nu se ajung de pe un an pe altul, ba nici până la noua recoltă, vând ouăle, pasările, untul porcii și se hrănesc prost, nu-și pot cumpăra o unealtă agricolă cum se cade, lucrând din greu și rău pământul, nu-și pot îngheba o gospodărie cu tot ce-i trebuie, fiindcă tot prisosul muncii lor și chiar ce n'au de prisos, trece în mâna negustorilor, cei mulți streini. De aci datorită cele multe ce apasă atât de greu asupra lor și asupra țării, de aci greutatea încasării dărilor, de aci sărăcia lor exploatată fiind nu de stat, prin dările directe

*) Prețurile sunt de anul trecut și anul acesta, iar problemele ce urmează sunt rezolvate în clasă cu elevii noștri.

cum cred ei, ci de streinii care se adună, ca muștele la miere, aici la noi.

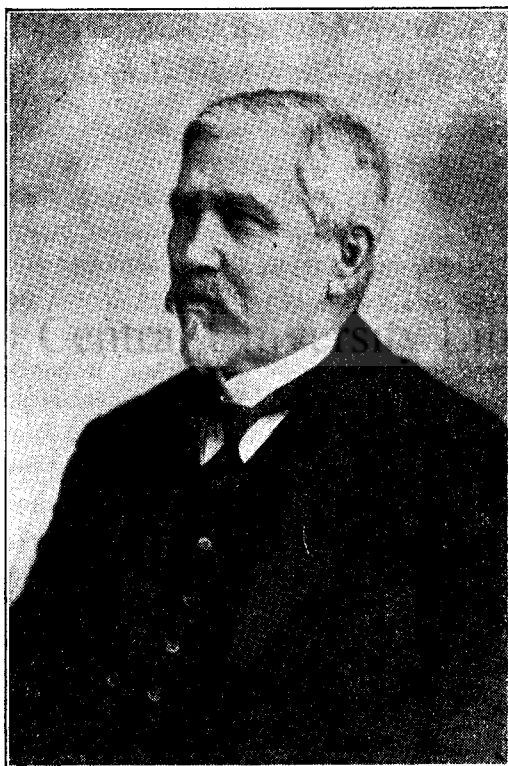
Economia e deci frontul și cooperativele mijlocul de luptă ce se deschide școlii, căci dacă războaiele de arme se dau la intervale de zeci de ani, cele economice se dau zilnic și nu înțeleg independența absolută a unui stat, decât atunci când își poate face bugetul fără a fi „nevoit să aștepte” consimță-

mântul streinilor de peste hotare. Iată deci, cum învățătorimea are în mâinile ei puterea și viitorul neamului, lucru de care numai doi „Mari Români” doi Miniștri ai școlii și-au dat seama. Ii știm!

Lângă mormântul unuia ingenunchiem cu piositate, iar pe celălalt îl slăvim în viață.

Vurpăr la 30 Oct 1934.

E. Barțaș.

Romul Simu

In numărul 7 al Luceafărului, am publicat un crâmpeiu din viața bogată în fapte bune a învățătorului Romul Simu. Neputând ajunge atunci la un clișeu al fotografiei dânsului, ne bucurăm, că-l putem da azi, când ni s'a pus la dispoziție de către Biroul Astei, unde Romul Simu a activat ani îndelungați.

VIATA CULTURALA SI NATIONALA A SATULUI

Probleme în legătură cu educația națională

1. Naționalismul și internaționalismul. — 2. Cosmopolitismul. — 3. Liga națiunilor. — 4. Minoritățile etnice. — 5. Atitudinea față de aceste probleme în spiritul educației naționale:

a) Om, națiune, umanitate; b) Umanitarism național

1. Este necesar, ca în cadrul problemei de față, să înfățișăm aceste chestiuni de o importanță covârșitoare, așa cum se prezintă ele, pentru a ne putea da seamă de spiritul în care trebuiesc înțelese, spre a nu veni în contradicere cu principiile ce călăuzesc educația națională.

„Prin naționalism înțelegem acel sentiment de solidaritate, care ne leagă cu pământul și națiunea în care ne-am născut și în care trăim”.

Ideea despre această solidaritate, ne duce în mod evident la concepția naționalistă.

„Internaționalismul este ideea națională a umanității, care conține umanitatea ca un punct final de progresiune socială, ca formă superioară a națiunii, extinsă într-o anumită perioadă de timp”.

Din aceste două definițiuni se poate ușor constata, că între concepția naționalistă, între naționalism și internaționalism nu există un abis, ci tocmai din contră o apropiere. Internaționalismul presupune naționalism. Acest adevăr este confirmat și de socialiști de marcă, cari până la un punct, par a fi dușmani ai naționalismului.

S'au văzut oameni de seamă, cum a fost și Fichte, cari într-o perioadă a vieții lor, a negat orice valoare naționalismului, pentru a ajunge în cele din urmă cei mai înfocați adepți ai acestei concepții. În războiul mondial, socialiștii înfocați, și ei adversari ai națiunii,

au luptat fără a ezita pentru triumful națiunii lor. Nu muncitorul anonim, ci muncitorul român, luptă alături de muncitorul german, francez, etc. pentru revendicarea drepturilor lor. Păstrându-și ființa sa etnică, individul poate să treacă hotarele națiunii.

2. Ideea cosmopolită a umanității, reprezintă un ideal infinit și nedefinit de fericire a unei omeniri universale, care îmbrățișează deodată toate timpurile și toate lucrurile. Din punct de vedere cosmopolit, umanitatea este o unitate abstractă a tuturor oamenilor din toate națiunile. Acestei concepții cosmopolite a umanității noi îi opunem o concepție națională. Adică noi concepem umanitatea ca o unire voită a tuturor națiunilor, care au de fapt o existență proprie, cari au o activitate creatoare națională. Dar toate aceste națiuni creatoare de valori naționale se împreună din toate părțile, pentru a forma o avuție comună a tuturor.

Este o solidaritate a tuturor națiunilor în spațiu și o continuitate în activitatea tuturor în timp. Ei bine, aceasta formează umanitatea, care este deci umanitatea internaționalistă, iar nu o umanitate cosmopolită, umanitate care nu neglijează deci națiunile, ci pornește tocmai dela ele, pentru ca prin ele să se formeze o treaptă de dezvoltare mai superioară a națiunilor”.

3. Triumful principiului național în urma războiului mondial, prin care toate națiunile

își vor hotărî singure soarta, a fost consfințit prin tratatele de pace încheiate. Pentru a se asigura acest triumf, națiunile s'au hotărît să înființeze un „for“ suprem, care să vegheze la menținerea și executarea tratatelor încheiate. Acest „for“ este Societatea Națiunilor.

Societatea națiunilor nu este decât o participare voluntară și egală a națiunilor, pentru realizarea unui scop comun, prin mijloace comune. În art. 10 al Societății națiunilor se spune: „membrii societății națiunilor se gajează, să respecte și să mențină contra oricăror agresiuni exterioare, integritatea teritorială și independența politică, prezentă, a tuturor membrilor săi“. Societatea națiunilor este o garanție pentru menținerea statului național. Un scop principal al ei este și acela de a menține pacea eternă. Din acest punct de vedere, credem că acest lucru este aproape imposibil, mai ales azi, când vedem că sunt națiuni cari trimbițează pacea, dar arsenalele lor fabrică gaze, armament și munițiuni.

Rămânând credincioși scopului ei, conlucrând din toate puterile pentru realizarea lui, noi vom căuta să ne menținem în spiritul vremurilor și al împrejurărilor, trăind în realitatea lucrurilor. Națiunea care se va lăsa să fie purtată pe aripile idealurilor, pe de-asupra realității, se va trezi într'o bună zi, în amare desiluzii. Tendința manifestată în ultimul timp și în școala noastră de a se da o educație tinerilor generații în spiritul scopului urmărit de liga națiunilor, scop care în ultimul timp pare a se fi îndepărtat de o adevărată idee ce stă la baza acestei societăți, este o adevărată greșală, din punct de vedere național. Asupra acestei chestiuni vom reveni, când va fi vorba de școală ca factor de educație națională.

4. În formațiunea nouilor state naționale, din cauza trecutului, în care statul agresiv și cuceritor era a tot stăpânitor, au rămas insule izolate de indivizi, care, fie că făceau parte din națiunile stăpânitoare, fie că erau aduse de aceștia cu anumite scopuri politice. Au rămas în nouile state naționale, grupuri de populațiuni de altă naționalitate care al-

cătuesc minoritățile etnice. Prezența minorităților într'un stat național impune acestuia o conduită specială, față de ele. Din suveranitatea statului național, care este relativă, nu absolută, rezultă că se impune o atitudine de toleranță față de minorități. Această toleranță însă își are limitele sale. Respectarea unităților naționale minoritare, nu însemnează tolerarea unei aroganțe minoritare, care ar tinde la o supremație în conducerea statului național. Desnaționalizarea minorităților în scopul de a se asigura dezvoltarea nestânjenită a statului național, este ridicolă. Statul național va respecta cultura minorităților însă cu o condiție: Această cultură să intre în cadrul scopurilor urmărite de el, pentru că ceea ce este primordial, este statul național și statul național este al națiunii dominante din stat. Nu se poate renunța la caracterul național al statului, pentru că aceasta este un element indispensabil pentru dezvoltarea însăși a națiunii ce formează statul național.

5. Iată atâtea probleme în legătură cu educația națională. În adevăr, nu se poate alcătui un sistem de educație națională, fără să se fixeze punctul de vedere față de diversele probleme expuse în linii generale mai sus și peste cari dacă se trece, nu se poate obține rezultatul dorit. Azi mai mult ca oricând, circulă în lumea oamenilor de știință o mulțime de teorii, cari mai de cari cu pretenții de a se impune. În jurul problemei națiunii s'au lansat o mulțime de asemenea teorii. Pe cele mai principale și în strânsă legătură cu problema ce ne preocupă, le-am expus pe scurt în cele precedente. Nu putem să întemeiem o educație națională, fără să luăm atitudine față de aceste teorii și probleme destul de însemnate. În cele ce urmează vom înfățișa punctul nostru de vedere, atitudinea ce credem că trebuie să luăm față de aceste probleme în legătură cu spiritul ce călăuzește educația națională.

a) Am arătat în altă parte, că singura formă de viață, capabilă de cel mai mare progres, este forma vieții naționale. Într'adevăr, în stadiul de evoluție la care a ajuns societatea modernă, solidaritatea națională

este expresiunea cea mai desăvârșită a solidarității sociale. Omul dacă vrea să trăiască potrivit naturii, spiritului și voinței sale, nu poate trăi decât în mijlocul națiunii sale, fiindcă viața socială este o condițiune a vieții individuale, după familie și cetate, forma națională este astăzi forma cea mai potrivită și mai conformă idealurilor de umanitate pentru conviețuirea oamenilor laolaltă. „Om, națiune și umanitate”, iată cele trei stadii prin care trece sau trebuie să treacă neapărat progresul și civilizațiunea în mersul lor ascendent, spre culmile nebănuite și neprevăzute”.

Iată cum înfățișează I. C. Brătianu această ascensiune a individului în articolul „Naționalitatea” publicat în 1853; „În adevăr, omul sugerează la sânul maicii sale, cea din viața morală; pe genunchii tatălui său primește întâia rază, care îi luminează inteligența și în cercul comunei învață a iubi pe semenii săi. În urmă îl ia patria pe aripile ei, ca să-i arate un orizont despre care nici nu visase încă; îl face a simți că bate în pieptul său inimile mai multor milioane de oameni, înțelege solidaritatea și frăția, este gata a se jertfi, este sacrat cetățean. În inima națiunilor, cercul fraților săi se lărgeste, se simte mai tare decât Samson, viața devine pentru dânsul o armonie, totul crește, totul se întinde, plutește în largul mării. Gînta inițiază mai mult decât orice alt, în tainele vieții generale. Făcându-i pipăite individualitățile cele mari ale omenirii, îi arată că omul nu este o anomalie pe pământ, ci coroana acestei lumi armonice. Tot gînta îl introduce în omenire, și omenirea, făcându-l să înțeleagă o lume morală, lângă cea fizică, îi dă drumul în nesfârșit și astfel se sue până la Dumnezeu, sigur de aci înainte de nemurirea sa”.

Ideea cosmopolită, care susține formarea individului ca cetățean al lumii, al cosmosului — care tinde la desființarea națiunii, deci după cele expuse de noi mai înainte, nu numai periculoasă, dar chiar distrugătoare a progresului. „Ceeace constituie o mare gravitate în doctrina internaționalismului cosmopolit, este faptul că omul desfăcut de legăturile cu națiunea și societatea restrânsă, e drept că obține o libertate de-

săvârșită, dar potrivit milenarelor sale înclinări, odată ce încetează presiunea care îl silea la luptă și deci la creare, el recade în inerția sufletească a primitivilor. Pe de altă parte concepția cosmopolită consequentă, distruge sentimentul civic și cel național, creator de cultură originală, diferențială și duce la nivelarea și superficializarea, pe care le condamnăm în comunism. Reîntors prin cosmopolitist asupra sa însăși, omul se izolează, își găsește un scop activ al vieții, cel mult în familie și societatea se desagregă: dar socializarea individului prin cosmopolitism, e în aceeași vreme, desculturalizarea lui”.

Prin urmare toate consecințele bune — etice și culturale — exercitate de națiune asupra individului care se simte integrat în ea, dispar în cosmopolism.

Iată pentru ce în educația națională vom fi adversari hotărâți ai cosmopolitismului. Cultivând naționalismul în sufletele nouilor generații, vom căuta să le pregătim pentru a înțelege, că singurul drum spre umanitate este numai națiunea. Ridicând națiunea, ridicăm însăși umanitatea, care la rândul său nu este decât sinteza națiunilor. Anumite asociații internaționale cu tendințe cosmopolite, lucrează în mijlocul și sub ochii noștri, având ca mască a gândurilor lor ascunse, de cele mai multeori probleme religioase, în slujba cărora pretind că lucrează. În educația națională vom căuta să înfățișăm aceste asociații în lumina lor adevărată, pentru a feri tineretul, căruia se adresează acestea în majoritatea cazurilor, de a cădea în mrejele acestora.

În ce privește problema minorităților din statul național, aceasta urmează să fie rezolvată în mod lent și prin mijloace sigure. Astfel se impune ca națiunea dominantă din statul național, să respecte cultura acestora, dar în același timp să caute a le asimila, însă numai pe calea culturală. Națiunea dominantă, printr'o educație națională puternică, trebuie să atingă pe cât e posibil, cel mai înalt grad de cultură, să devină superioară din punct de vedere cultural, minorităților din sânul său. Problema minorităților etnice din statele naționale se va rezolva numai pe

această cale. Orice alte mijloace întrebuințate în afară de acela al unei superiorități culturale sunt zadarnice. Și aceasta este posibilă numai în urma intensificării educației naționale, așa cum am conceput-o noi la maximum. În acest sens trebuie îndreptată orice inițiativă luată în această chestiune. Un exemplu tipic, chemat să întărească convingerea noastră este acela al Românilor basarabeni, înțelegem mai ales majoritatea păturii culte — care au fost absorbiți de ruși, tocmai pe această cale a superiorității culturale — ei fiind după cum se știe aproape complet izolați de cultura românească, încât și azi după 15 ani dela unire, aceștia se simt mai mult legați de ruși decât de frații lor, — cu onoarea excepțiilor.

b) „Naționalismul, în care mărturisim credința noastră, este un naționalism ferit de orice exagerări. Adică un naționalism cu orizonturi largi, inspirat nu de ură, ci de prietenie față de celelalte națiuni, cu care dorim raporturi de sinceră cooperare pașnică. Pe calea acestui naționalism ajungem la adevăratul umanitarism, pe care îl putem numi *umanitarismul național*. Numai cine se integrează spiritual în națiunea sa și-și iubește Patria, va putea să se integreze și în unitatea spirituală mai superioară, umanitatea, și s'o iubească. În spiritul acestui umanitarism național înțelegem, să prindă din ce în ce mai multă realizare, instituția națională, născută după războiu, din dorința de a îndruma cooperarea pașnică între națiuni. Dar în cercurile, foarte dese, pe care le face în timpul din urmă atâția indivizi, de a disloca conștiința individuală din solidaritatea națională, spre a le integra de-a dreptul ligii națiunilor, sunt acte care deservesc Liga, și primejduesc interesele naționale, întrucât solidarizarea indivizilor într'o umanitate, fără ca să fi fost

în prealabil solidarizați în națiune, este pur și simplu cosmopolitism. Aci pare, să ducă între altele, unele măsuri cari tin să cultive ideea despre Ligă, în sufletele unor tineri, înainte ca aceștia să-și fi consolidat suficient ideea de națiune. De sigur că ei vor fi inclinat să se simte integrați spiritual Ligii, înainte de a fi fost integrați națiunii”.

În fața acestei primejdii naționale este adânc îndreptățit strigătul de alarmă al domnului profesor G. G. Antonescu, prin care se atrage atenția tuturor, că educația tinerilor în spiritul Ligii națiunilor, așa cum se face azi, este contra intereselor naționale și că această educație servește scopuri ascunse ale cosmopolitismului. Nu solidarizării individuale cu Liga, ci cu națiunea. Increderea în Liga națiunilor să nu fie exagerată. Fiecare națiune mai întâiu de toate să-și pună toată încrederea în propriile sale forțe. Organizarea acestora să fie astfel făcută, încât națiunea să fie gata oricând, să se aperse singură. Increderea în propriile sale forțe, să fie crezul fiecărei națiuni. Prin muncă temeinică se asigură și se întăresc aceste forțe. În educația națională, în care munca este considerată ca un cult al națiunii, vom căuta ca în orice împrejurare, să combatem acele tendințe spre cosmopolitism, cultivând ideea, că drumul spre umanitarism după cum am mai spus, nu trece decât prin naționalism, că noi mărturisim credința noastră numai în umanitarism național.

Vom trezi la viață toate forțele latente ale națiunii, cărora printr'o muncă intensă le vom da o valoare culturală superioară altor națiuni.

Astfel națiunea va urca mereu câte o treaptă în erarhia valorilor universale ale umanității.

I. N. Ciolan.

Cercetășia

Asociația cercetașilor este compusă din comandanți, instructori, cercetași sau pui de soimi, cari formează o cohortă.

Constituirea unei cohorte se face astfel: un om de încredere cu prăgătire sufletească, când socoate, că cel puțin 12 tineri îl urmează, iar 6 oameni îl înțeleg și sunt gata să-l sprijine, atunci înștiințează Comandamentul Marei Legiuni cerând aprobarea de constituire a cohortei și secțiunei. Apoi se constituie cohorta și secțiunea.

Procesul verbal de constituire trebuie să fie semnat de cel puțin 7 oameni. În adunarea de constituire se alege: secretarul, casierul și delegatul secției. Procesul verbal de constituire se înaintează Comandamentului Marei Legiuni prin legiunea respectivă. După aprobare cohorta și secțiunea își încep activitatea.

Comandantul de cohortă chiamă copiii la sine și cu cei veniți, cari vor forma marea familie cercetășească, ce va fi chezășia vieții bune de apoi, începe instruirea lor potrivit programei de lucru (legea, teme de aplicare a legii, șezători, plimbări, excursii și exerciții cercetășești de ordine) și pregătirea căminului.

După ce s'au deprins exercițiile de ordine bine, să trece la exerciții libere și cu bastoane, cari exerciții și le poate combina comandantul după plac. Spre a atrage băieții, se fac jocuri gimnastice și naționale, se cântă marșuri, se declamează, etc.

La orice întrunire, înainte de a începe exercițiile, să cetește cu glas sonor din partea comandantului sau altei persoane legea cercetașului, care apoi se explică din partea comandantului.

Legea cercetașului e cuprinsă în 12 puncte.

1. Cercetașul își ține totdeauna cuvântul;
2. Cercetașul nu minte, el e curat în gând, în vorbă și fapte;
3. Cercetașul e voios și plin de însuflețire în orice clipă a vieții;
4. Cercetașul e viteaz, se încrede în puterile sale și caută să iasă cu vrednicie din orice încercătură;
5. Cercetașul își îngrijește corpul și duce viață sănătoasă;
6. Cercetașul e bun Român, crede în Dumnezeu, practică învățăturile bisericei sale,

respectă credința altora și nu face deosebire de clasă socială și avere;

7. Cercetașul e cuviincios cu toată lumea și ascultă pe ceice îl sfătuiesc de bine;

8. Cercetașul respectă părerile altora și-și ia răspunderea faptelor sale;

9. Cercetașul e iubitor de învățătură și învață la rându-i pe alții;

10. Cercetașul e muncitor și econom, el respectă munca și avutul altuia;

11. Cercetașul e bun cu animalele, îi plac florile și cercetează natura;

12. Cercetașul se silește, să facă în fiecare zi o faptă bună, ori cât de neînsemnată ar fi ea.

Aceasta lege se va învăța cu timpul de fiecare cercetaș, cêrând a o explica el însuși.

Cercetașul să aibă un carnet, în care să însemneze faptele bune de peste zi, care va fi revăzut de către comandant și subscris, fie săptămânal sau lunar. Tot în acest carnet se scriu și impresiile din excursiuni.

Gruparea cercetașilor.

Trei cercetași formează o echipă. Cel mai destoinic dintre ei e șeful echipei.

Două echipe formează o patrulă. Șeful primei echipe e și șeful patrulei.

Cinci patrule formează o grupă. Un cercetaș distins e șeful grupei. El e afară de patrule și e ales de cercetași.

Trei grupe formează o centurie. Comandantul de centurie e numit de către comandantul de cohortă.

Centuriile dintr'o localitate formează o cohortă.

Cohorta poartă un nume din Istorie sau Geografie.

Totalitatea cohortelor dintr'un județ formează o legiune. Toate legiunile din țară formează Marea Legiune cu sediul în București.

Șefii de echipă și de patrulă se alege de cercetașii din echipe și patrule și se întăresc de comandanții de cohortă.

Șeful, comandantul de grupă și comandantul de centurie se numesc de comandantul de cohortă.

Semnele gradărilor sunt:

Șeful de echipă, o stea verde de postav la brațul stâng.

Șeful de patrulă, 2 stele verzi de postav la brațul stâng.

Șeful de grupă, 3 stele verzi de postav la brațul stâng.

Comandantul de grupă, 1 galon verde îngust la manșetă.

Comandantul de centurie, 2 galoane verzi înguste la manșetă.

Comandantul de cohortă, 3 galoane verzi înguste la manșetă.

Comandantul de legiune, 1 galon de argint la manșetă

Inspectorul de ținut, 2 galoane de argint la manșetă.

Inspectorul general, 3 galoane de argint la manșetă.

Ajutorul comandantului Marei Legiuni și Directorul cercetășiei, 1 galon de aur la manșetă.

Comandantul Marei Legiuni, 2 galoane de aur la manșetă.

Cercetașii poartă pajura mare de argint cu număr și serie.

Comandanții pajura mică de argint cu număr și serie.

Membri onorifici, pajura mică de aur cu număr și serie.

Crinul mic argint la butonieră, toți cercetașii. Crinul mic aur la butonieră, toți membri secțiunii.

Serviciul de control și supravegherea, insignă rotundă cu un crin de aur la mijloc. Toate acestea se pot comanda la Marea Legiune.

Cercetașii se salută între sine. Cei mici previn salutul față de cei mari.

Stelele de vechime: Puii de șoimi argint, cercetașii aur câte una la fiecare an, la 5 ani se înlocuiesc prin una având cifra 5, la care se adaugă câte una de fiecare an până la 10 ani când se înlocuiesc toate stelele prin una singură cu cifra 10.

Costumul cercetășesc la orașe se compune din:

O pălărie de pâslă sau beretă, puii de șoimi o beretă; o cămașă de pânză de culoare verzue deschisă; pantaloni scurți până la genunchi, de piele de drac; o cingătoare de piele; un brâu de culoarea legiunei; ciorapi rășfrânți sub genunchi; o cravată; un sac în spate, un baston de munte; un fluer.

Costumul cercetășesc la sate se compune din:

O căciulă de miel ascuțită cu peană de curcă; Costumul național, curea, opinci de călușer în picioare și înfășurat cu pantlică neagră până la genunchi în formă de cruce; un sac în spate făcut din traistă, un fluer.

Steagul cercetașilor e steagul țării, având în mijloc pajura cercetășască. El va fi purtat de cohorte. Steagul cohorței are scris în două rânduri, pe o parte: Cercetașii României și Gata ori când, iar pe cealaltă parte: Legiunea . . . . și Cohorta . . . . .

Legământul îl va putea depune numai după un stagiu de pregătire de cel puțin două luni.

Solemnitatea legământului se face Dumineca sau serbătoarea. După o scurtă slujbă religioasă obișnuită în asemenea ocaziuni, se primește legământul din partea comandantului de legiune sau delegatul său.

Cercetașul iese în fața frontului și cu mâna dreaptă în sus, ca la salut, rostește tare formula legământului.

Eu, cercetașul . . . . ., făgăduesc

1. Să-mi slujesc cu dragoste Patria și Regele.

2. Să ajut pe aproapele meu.

3. Să mă supun legii cercetașului.

Așa să-mi ajute Dumnezeu.

După cel din urmă cercetaș, primitorul legământului ține o cuvântare către cercetași, iar aceștia cântă în cor Marșul cercetașilor. După cântare toată cohorta împreună cu patrulele de onoare venite din diferite localități, defilează în fața celui ce a primit legământul.

După legământ cercetașul e înscris în matricula cohorței. Se face apoi un tablou de numele cercetașilor care au depus legământul și se va trimite Comandamentului Marei Legiuni.

Secțiunea se compune din foștii cercetași ca membrii de drept și din persoane, cari sprijină moral și material cercetășia. Secțiunea se va întruni odată pe an, sau de câte ori cere trebuința, fie morală sau materială.

Căminul cercetașilor e casa lor de adunare, de vorbă, de muncă și învățătură. De acolo vor pleca bunele lor inițiative. Orice cămin trebuie să cuprindă o bibliotecă și un muzeu. Amândouă vor fi lucrări de cercetași. În acest cămin va fi așezată și administrația cohorței.

Pe fața fiecărui cămin se va pune o tablă cu următoarea inscripție:

ASOCIAȚIA CERCETAȘII ROMÂNIEI

Legiunea . . . . Cohorta . . . . .

Comuna . . . . .

Am scris aceste rânduri ca un îndemn, ca fiecare învățător să organizeze în comuna sa, pe lângă școala primară o cohorta de pui de șoimi.

Dacă cineva dorește a mai cere deslușiri, cu plăcere stau la dispoziție. Cu Dumnezeu înainte pentru întărirea neamului!

Ion Tănase, inv.,
Comand. „Puilor de Șoimi”, Sibiu.

Viața Economică a Satului

Cooperativele școlare

Organizarea societății va fi determinată în viitor de modul cum se vor rezolva problemele actuale de ordin economic și politic, cari constituiesc o preocupare serioasă pentru mulți sociologi, dar și pentru fiecare individ în parte.

Discuțiile curente converg către mașinism și șomaj, naționalism și războiu, dictatură și colectivism, demagogie și anarhie, toate ca preocupări a unor realizări ce apar, ca un spectru ce pune în umbră știința și fericirea, armonia socială și pacea, democrația și liberalismul, autoritatea și ordinea socială.

Propaganda subversivă organizată prin școli speciale, anumite scrieri tendențioase, sau de exploatare a curiozității unite și cu politicianismul — care nu trebuie confundat cu politicul — sădește în individ inoiala, după care neîncrederea și desorientarea pot duce către desagregare.

Reacțiunea contra acestor infiltrațiuni de disoluție socială au început să se producă, adoptându-se ca mijloc de pregătire, educația tineretului odată cu vârsta care-l aduce pe pragul școlii. Regimurile politice, chiar dictatoriale caută să-și consolideze situația prin această pregătire socială a copiilor în instituții speciale, cum sunt în Italia „ballila”, cercetășia, instrucția pregimentară etc.

Concomitent cu acestea, aproape în fiecare țară s'a început îndrumarea tineretului către cooperatismul realizat prin școală, sub denumirea de cooperative școlare.

Franța, Rusia sovietică, Polonia, Cehoslovacia ca și alte țări au un număr însemnat de asemenea instituțiuni a căror

însemnătate morală și națională a fost descrisă și la noi prin multe articole și broșuri de propagandă, cari nu au putut determina să activeze în acest domeniu decât un număr restrâns de învățători.

Utilitatea cooperatismului școlar, nu trebuie confundată cu acela făcut de cooperatorii ceilalți în organizațiunile de credit, producție și consum.

Cooperatismul are o doctrină prin care urmărește ca pe cale evolutivă să rezolve aplanarea conflictelor economice și sociale și cunoașterea ei comparativ cu alte doctrine economice, este o necesitate pentru oricine vrea să apere un sistem.

Pentru cooperația școlară însă, nu trebuie să se creadă, că trebuie să se aplice aceleași procedee identice. Numai acei cari nu cunosc realizările metodice și pline de griji ale altora din alte țări propagă și la noi în școli, ca aceste instituții să fie în miniatură ceea ce sunt cooperativele mari.

Ele nu caută decât să deschidă un drum elevului în continuarea căruia își va însuși metodele de lucru și disciplina cooperativului mare, care trebuie să rămâie un ideal pentru el. Am fost surprins, când am văzut învățători căutând, ca să distribuie prin cooperativele școlare primă de consum, sau cari au trimis statutele spre viză tribunalului spre a le da personalitate juridică.

Cooperativele școlare fiind o manifestare a elevilor și a învățătorului, ele fac parte integrantă din școală și sunt apreciate, ca oricare alta. Ele nu sunt entități distincte și dacă totuși se constituiesc prin statute și

cotizații, această cerință e numai pentru a desvolta spiritul de asociație.

Sentimentul unirii odată captat el trebuie îndreptat către orice realizare: lucru manual, serbări, culegere de plante medicinale, desfacere de cărți și rechizite școlare etc.

Rezultatele materiale ce se obțin, adecă profitul ce se realizează întotdeauna va fi cheltuit. „Tot ceea ce se câștigă se cheltuiește” este un principiu pentru cooperativele școlare, însă cheltuiala nu trebuie confundată cu risipa, ci cu satisfacerea unor trebuințe imediate, al căror efect trebuie să trezească interesul copilului prin cumpărarea unui aparat de experiență, o revistă, tablouri, cărți etc.

Datorită acestor caracteristici, cooperativa școlară este cooperativă de consum pentru că aprovizionează pe elevi cu toate cele ne-

cesare instrucției lor. Este cooperativă de producție pentru că desface produsele lucrului manual ca și recoltele grădinii școlare, fiind în același timp și cooperativă de credit, căci adună economiile elevilor prin mizele sociale și depuneri ce se varsă la băncile populare.

Prin rândurile de față am pus înainte idealul înalt al cooperației și apoi cooperativa școlară astfel cum trebuie înțeleasă, pentru că peste puțin timp activitatea cooperatistă școlară trebuind să fie apreciată pentru avansările învățătorilor va putea crea în multe părți și multe neplăceri.

Până în prezent asupra cooperației școlare nu s'a fixat o atitudine și o îndrumare unitară din partea Ministerului Instrucțiunii, astfel că vom mai reveni ulterior și asupra acestei probleme în numerile viitoare.

Mina I. Grădinaru.

„Dintre toate popoarele lumii, cel mai mândru și cel mai curajos, dar tot de-odată cel mai cuminte în sfaturile sale, cel mai statornic în principiile sale, cel mai dibaciu, cel mai muncitor și în fine cel mai răbdător a fost poporul roman. Din toate aceste însușiri s'a format armata cea mai puternică și politica cea mai prevăzătoare, cea mai hotărâtă și cea mai consequentă ce a fost vre-odată. Sinteza sufletească a unui Roman era dragostea de patrie și de libertate. Sub acest cuvânt de libertate, Romanii înțelegeau un Stat în care nimeni nu este supus decât legii, și unde legea este mai puternică decât oamenii”.

BOSSUET.

„Vrei să inspire tinerilor dragostea pentru bunele moravuri fără a le zice mereu: fiți cuminte? Dă-le un mare interes ca să fie astfel; fă-i să simtă întreaga valoare a înțelepciunii și îi vei face s'o iubească”.

ROUSEAU.

„Omul este productul educației sale”.

HELVETIUS.

„Cea mai frumoasă vorbă în lume.
Cel mai iubit, mai dulce nume,
E mamă.

Sub soare nu-i nici un cuvânt
Atât de adânc, atât de sfânt
Ca mamă.

CARMEN SYLVA.

„Cât timp arde focul sacru al iubirii de patrie, o națiune e liberă, activă și puternică”.

SEGUR.

„In noi (în Români) este ceva tare, puternic, providențial, care ne-a apărut în niște epoce când au căzut imperii mult mai sdravene. Conștiința națională este încă vergură; coaja singură îi este îmbătrânită”.

M. KOGĂLNICENU.

„Cu cât cineva are mai mult în sine însuși, cu atât cere mai puțin dela alții”.

AR. SCHOPENHAUER.

Din psihologia satelor

Obiceiurile tineretului, în sărbătorile de peste an

Alămor

Viața omului este în așa fel creată, încât să se poată manifesta gradului de dezvoltare psiho-fizică. Această manifestare, diferă de la individ la individ, grup la grup, regiune la regiune, deoarece mediul cosmic, regional, social are influință asupra insului, grupului. Studiindu-se din partea psihologilor — viața omului, au împărțit-o în: a copilăriei, adolescenței și adultă. Viața copilăriei este în general aceeași, cu oarecare deosebiri de mediu familiar, social sau regional, cari dau copilului directive în manifestările lui spontane. Deasemenea este influențată și viața adolescență de mediu social, regional, cari dau naștere la diferite obiceiuri locale sau regionale, de unde avem atâtea obiceiuri de ale manifestărilor tineretului, câte regiuni sunt. Aceste manifestări zise și obiceiuri sunt unele mai frumoase decât altele. În fiecare sat, regiune, este alt obicei, căci natura externă influențează asupra grupului respectiv. Obiceiurile acestea sunt unele dintre cele mai frumoase creații ale unui popor, cari ajută la menținerea lui și cari pe lângă bucuria ce-o produc, mai țin și dreptul de moștenire asupra regiunii, ținutului, statului respectiv. De multe ori istoricii, pe lângă alte constatări de fapte istorice, arhiologice, mai recurg și la studierea obiceiurilor, întărind prin aceasta și mai mult, dreptul de moștenire asupra locului.

Unele dintre frumoasele obiceiuri practicate în regiunea Sibiului, din partea tineretului, sunt și cele din comuna Alămor, pe cari tineretul este în drept a le reproduce,

căci el este acela, care primește, poartă și transmite urmașilor aceste obiceiuri.

Zilele în cari tineretul își petrece sunt Duminicile și sărbătorile de peste an, afară de cele din posturi. Astfel, în sărbători, se strâng într'un local închiriat de la un locuitor din comună, căci, cu durere, n'au local propriu, ca'n unele comune din județ. În acest local, tineretul, începând cu cei de la 18—19 ani se strâng la joc-horă. Hora începe după prânz, când cei mai vârstnici iau lăutarul și pleacă prin comună zicând din vioară până la locul destinat pentru horă. Aci, primul joc este „sârba”, căci fetele nu s'au strâns. Primii jucători încep să cheme pe ceilalți la joc prin chiuiturile:

„Hai la sârbă măi băieți,
Care știți, care puteți,
Care nu, mai rămâneți”.

În timpul jocului, flăcăii strigă pe cei din jur, atrăgându-i la joc, prin chiuitura:

„Stau voinicii lângă joc,
Ca butucii lângă foc!”

Îndată ce se aude acest strigăt, cei din jur, vrând, nevrând se alătură și ei la joc. Din ce în ce acest joc se încinge tot mai mult, strigându-se unele versuri prin cari se ridiculizează unul (a), altul (b) așa:

„Dela una pân' la alta,
la te uită la nebuna
Cum face din drum cu mâna,
Să mă duc să-i sărut gura,
Gura i-a fost sărutată
Bat-o Dumnezeu s'o bată!”

După ce s'au strâns și fetele, acest joc a încetat, formându-se câte o pereche, începând jocul „hațegana”. La acest joc, băieții,

pentru a le da de gândit fetelor, a nu se încrede așa de mult, încep a chiui:

„Foaie verde de pe spine,
Du-te măndro dela mine.
Du-te, du-te c'alta-mi vine,
Mai frumoasă decât tine!”

La auzirea acestui strigăt, băieții dau drumul fetelor, cari ia băiatul cel din'aintea ei, iar celui care a lăsat-o îi vine cea din urma lui.

Alt joc obișnuit mai este și „învârtita”, la care se chiue, între cari sunt următoarele:

Joacă măndro nu te face
Ori nu joci cu cine-ți place,
Căci cu cine ți-a plăcea
Ai juca și nu te ia.

La mândruța jucăușă,
Stă gunoiul după ușa.

Bine-i stă mândrii gătată,
Tot cu haine dela șatră,
Dar mai bine i-ar ședeă,
Dacă și le-ar face ea.

Jocul este condus de o ceată de băieți, de preferință, dintre cei mai (mari) în vârstă, cari au datoria de a se îngriji de local potrivit și lăutari. Pentru local, proprietarul primește o sumă oarecare de bani, strânși dela toți tinerii cari intră'n horă. Iar lăutarului, dacă nu-i dau bani, se învoesc a-i da cereale, în special grâu, strâns dela fete, cari dau una mierță de grâu (10 l.) Tot în sarcina fetelor cade și prânzul lăutarului, dându-i masa pe rând din partea fiecărei fete. În felul acesta își petrece tineretul în sărbătorile de peste an, afară de cele din post și'n special în postul Crăciunului, tineretul se pregătește pentru frumosul obicei dela Crăciun, când feciorii se bagă la „bute”.

Suma necesară, pentru acoperirea cheltuielilor: cumpărarea vinului și plata lăutarilor se acopere prin contribuția fiecăruia, din banii strânși în seara de ajun a Crăciunului, când flăcăii se împart în mai multe cete de câte 6—8 și 10 persoane, pornind pe la casele oamenilor, vestind Nașterea Domnului Isus Hristos, prin frumoasele colinde ce se obișnuiesc pela noi. Iată unele dintre ele:

*Iosif cu Maria 'ntra
Doamne o dai! Domnului Doamne!*)
Iosif cu Maria 'ntra
In sălaș pe-o noapte grea.
Doamne o dai! Domnului Doamne!*)
Maria se îngrijea
Ca să nască ușor vrea
Și ușor că și-a născut,
Un fiu măndru și plăcut,
Care 'n lume ne'ncăput,
Fecioara-L înfășia
Și în esle-L așeza.
Raza pe cap îi lucea
De sălașu-l lumina.
Ingerii se adunau
Și lui Hristos li cântau.
Ingerii cu cântecile,
Păstorii cu fluerile,
Maria le mulțumea
Și lui Hristos li grăia:
Culcă-Te Impărat ceresc,
Că ingerii îți slujesc.
Culcă-Te, Impărate culcă,
Că Tu-i scoți pe toți din muncă.
Și de-acum până'n vecie,
Hristoase „Mărire Ție”!*

In orașul Betleem.

*Not căutăm pe Hristos **)
Soarele cel luminos.
Și unde ni l-am aflat
In orașul Viflaim.
Veniți creștini să-L vedem
Să-L vedem și să-L credem.
Că astăzi ni s'a născut,
Craiul cel făr' de 'nceput.
Astăzi s'a născut Mesia,
Din Preacurata Maria;
Din sămânța lui Adam;
Trei crai ai pământului.
Veniți la 'nchinarea Lui.
Și Lui I s'au 'nchinat
Ca unui mare împărat.
Cu daruri, cu avuții,
Din ale lor bogății.
Fecioara le mulțumea,
Și lui Hristos li grăia:*

*) Se repetă refrenul după fiecare vers.

**) Se repetază fiecare vers.

*Culcă-Te Împărate culcă,
Că Tu-i scoți pe toți din muncă.
Culcă-Te Împărat ceresc
Că îngerii Îți slujesc.
Că îngerii-Ți vor cânta,
Păstorii-Ți vor fluera.
Îngerii cu cântecile,
Păstorii cu fluerile.
Și de-acum până 'nvecie,
Hristoase „Mărire Ție“.*

Aceste colinde sunt cântate de câte-o grupă, care se împarte în două părți, după potrivirea vocii, și pentru a odihni o parte, în timp ce cântă cealaltă. La sfârșit se mulțumește din partea unuia dintre colindători, zicând: „Bună seara, seara din astă seară, cu mai multă bucurie, cu mai multă veselie, Nașterea lui Hristos să ne fie de folos“.

Afară de flăcăi, Nașterea Domnului Isus Hristos, o mai vestesc și copiii cu steaua în ziua de ajun până seara, când încep să colinde feciorii cei mari. Seara, după ce flăcăii termină de colindat, sunt cinstiți de către gazda casei cu o sumă de bani, care depinde după dărnicia gazdei 15—40 Lei și cu un colac. Însă, acolo unde sunt fete de măritat, colacul se dă înapoi fetei, care-i petrece până la poartă. În timpul acesta se invită fata la „bute“ cu „pogace“. La casele unde nu-'s fete, colacul se ia, întrebuițându-se 'n sărbători ca hrană la petrecerea dela „bute“. Petrecerea se începe din prima zi de Crăciun și durează aproape o săptămână încheiată. Aci, pe lângă băutura se pregătesc fel de fel de mâncări și 'n special nu lipsește varza și sarmalele cu carne de porc. Varza și carnea este strânsă dela locuitorii din comună, cari cu dragă inimă dau cât pot. Toate acestea sunt strânse cu vre-o 3—4 zile înainte de Crăciun, de către flăcăi, cari umblă cu un ciubăr — hârdău — pentru varză și cu un chelțeu — coș — pentru carne și toate acestea se strâng la localul destinat pentru „bute“, dându-se unei femei însărcinată ca bucătăreasă. În ajunul Crăciunului, fetele se pregătesc și ele pentru „pogace“.

Pogacea este un aluat din făină de grâu, împletit și copt, în care se înfige un firicel

de brad, împodobit cu fel de fel de zaharicale; nuci, mere, hârtie colorată, etc. Această pogace, în prima zi de Crăciun, este dusă la „bute“, unde se vornicește de către un vornic, zicând: „Iată că și verișoara tânărului N. N., se arată cu un dar foarte frumos. Uitați-Vă la brăduț! Cât este el de împodobit de mânuțele drăgălașe ale fetei!“

Câte bomboane dulci sunt pe el, asemănându-se cu gurița unei tinere fete, între cari face parte drăgălașa ta verișoară! Prin mine, draga verișoara ta îți zice:

— „În acest brăduț și bucuros primește și frumos mulțumește!“ În felul acesta se vornicesc toate pogăcile, în fața tânărului, căruia i se aduce pogacea. După vornicit, toate pogăcile se adună într-o casă separată, unde rămân până a doua zi, când fetele și feciorii pleacă cu ele prin sat, pela locuitori, spre a le vinde. Gazda, care cumpără pogace își alege una, făcând târg cu feciorii. O astfel de pogace costă dela 30—60 Lei. În timpul acesta, lăutarul, care însoțește pe fete și flăcăi, distrează împreună cu „țurca“, lumea adunată.

Țurca este un om acoperit cu haine — cearceafuri — de diferite culori, cu un cap de berbec, având înainte o gură din lemn, care se mișcă — bate — cu ajutorul unei sfori ce o ține omul ascuns. Această țurcă joacă, după zicala lăutarului, în fața lumii strânsă de curiozitate, făcând mult haz. Astfel se colindă cu toate pogăciile până se isprăvesc, când se întorc înapoi la „bute“, unde și petrec mai multe zile în șir. În acest timp se mai pune la cale și câte-o căsătorie, de către feciorii vârstnici.

După sărbătorile Crăciunului, tineretul se adună pela câte-o casă, unde, în timp ce lucrează, se spun fel de fel de șoapte potrivite tinereții, producând mult haz, ușurându-se, prin aceasta viața din anotimpul de iarnă.

La prinderea postului de Paști, în seara primă, tineretul bărbătesc se strânge pe diferite dealuri din marginea comunei, ducând paie și roate dela cară. La acest obicei se zice „sclîpîț“. Aci se îmbracă roata cu paie,

î se dă foc și se lasă pe coastă la vale. În timpul acesta, ei chiuesc la adresa unor locuitori din comună, făcând prin aceasta o oglindă a purtării lor, atrăgându-le atenția, de exemplu:

„Sclipitu măi... .

Dacă N. N. este om de omenie

Dece se ține cu X. Y., mă!”

Alții fac șomoege de paie, pe cari le pun într'o prăgină lungă, le dau foc și le învârtesc, strigând la adresa locuitorilor și în special la adresa fetelor și feciorilor. La o săptămâna după prinderea postului de Paști, când se sărbătorește „Sf Teodor“, copiii ies la câmp, dacă timpul e frumos, iar dacă e ploios, se strâng la un locuitor din comună, unde se prind veri-văruțe. Când se strâng, ei, aduc un brăduleț — un aluat copt și împletit în 3 colțuri — din care se rupe o bucățică, dându-se celui cu care vrea să se prindă văr, iar cel care a primit această bucățică, rupe și el din brădulețul lui și dându-i celui alt zice:

„Hai vere la noi,

Că mâine viu și eu la voi.

Ciric pasăre, ciric, ciric“.

Astfel, viața tineretului a ajuns în postul Paștilor, când spre sfârșitul lui, făcându-se timpul din ce în ce mai frumos, tineretul în zilele de sărbători, iese din comună, ducându-se într'un loc așezat spre miază-zi, unde este mai uscat și acolo își petrec zilele de primăvară, în bătaia dogoritoare a soarelui, cu diferite jocuri specifice, ca spre exemplu, jocul cu mingea — în fugă, în răci — mălaiul lung, țif ș. a. Acum dătorul de viață — soarele — începe să-și arate din nou puterea, făcând a miji din ascunzișurile pământului tot felul de insecte; plantele încep să-și trăiască din nou viața, la fel și tineretul, dela mic la mare, începe să-l preocupe altă viață — viața muncii — aducătoarea hranei de mâine. Astfel, părăsesc pe încetul această viață din anotimpul

iernii, alăturându-se muncii câmpului, care pune capăt diferitelor obiceiuri din atare anotimp. Fără să vrea și să observe, au intrat în altă viață, pentru unii tot singuri în mijlocul familiei, iar pentru alții, alături de consoața lui din viață.

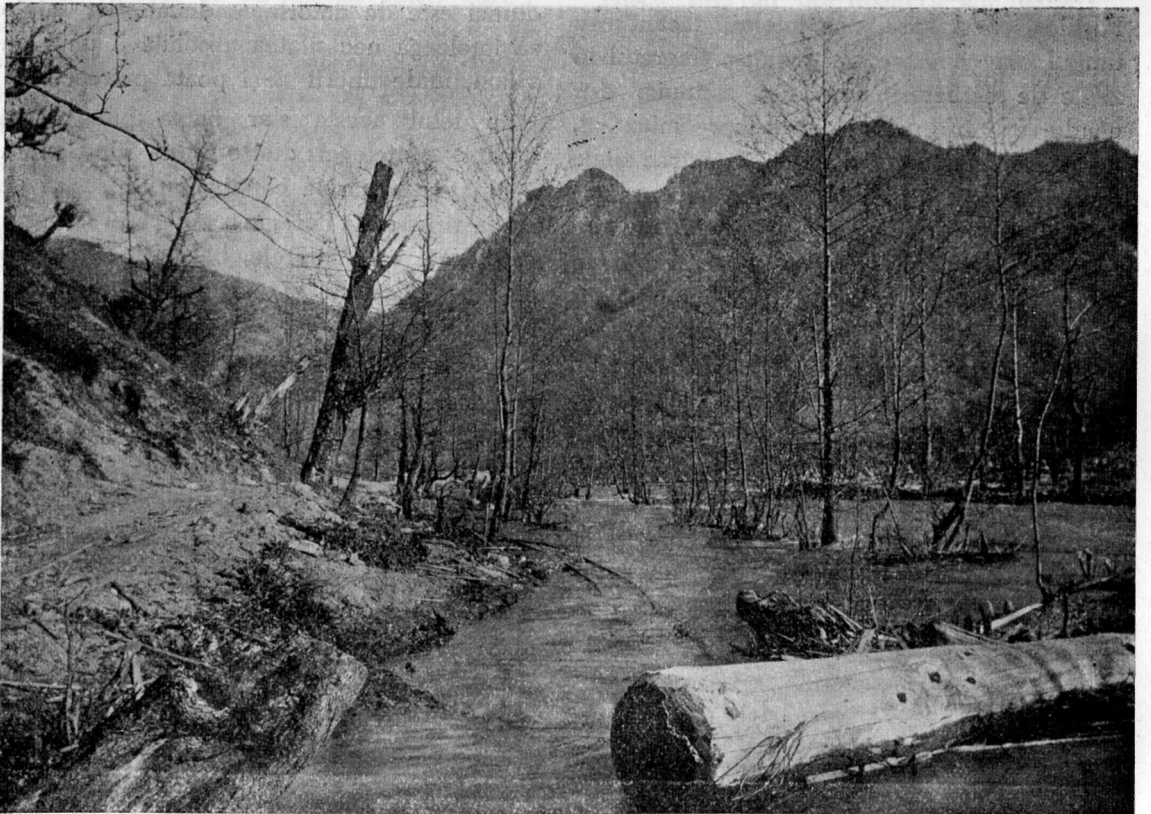
Și cu mare jale părăsesc acești tineri, frumoasele obiceiuri și petreceri, când intră în viața adultă, în viața cea cu multe griji pentru familie. Din când în când își mai aduc aminte de viața cea fără griji, viața tinerească, stând de vorbă cu aceia care-i ajută de aci 'ncolo și la bucurii și la ne-cazuri, lângă lumina svăpăiata a focului din sobă. Cu câtă plăcere își aduc aminte de timpul petrecut la hore, mai ales la obiceiul dela „bute“, din sărbătorile Crăciunului.

Nu mai puțin e dusă pe gânduri și mai vorbitoare despre timpul petrecut în hore și mai ales atunci când se ducea cu „pogacea“ — soția lui — amândoi își aduc aminte de zilele petrecute în acele timpuri ale tineretii, cari nu se mai întorc nici odată. Nu regretă însă localul închiriat pentru horă, căci nu și-au putut exterioriza frumoasele obiceiuri în fața locuitorilor duși de curiozitate. Și atunci este de datoră conducătorilor satelor să înțeleagă necesitatea absolută a unui pavilion, unde tinerii să-și poată petrece.

În felul acesta s'ar putea pune capăt multor neînțelegeri dintre tineri, fiind supraveghiați din partea conducătorilor, cari pot asista oricând la horă, în cazul când s'ar preta la diferite acte imorale, bazându-se pe proprietatea localului și mai ales pe autoritatea ce-o reprezintă. Și deaceea fac apel la primarii și autoritățile comunelor, cari n'au pavilion, să binevoiască a veni în ajutorul tinerilor, făcându-le local pentru horă, îndeplinind, prin aceasta, un act de cultură socială, pentru tineretul de mâine.

S. Florea

inv. Alămor-Sibiu.

Vederi din Țară.

VIATA ADMINISTRATIVĂ A SATULUI

Quo usque tandem abutere...?

MOTTO: Oh, oh, oh, sărmană Țară!
Grele și cumplite vremuri
ca acestea am ajuns...!!

Ion Neculec

Sosit-a praznicul marelui mucenic izvoarător de mir Dimitrie. Ziua expirării contractelor de chirie. Ziua, în care toți cei cărora soarta nu le-a hărăzit un sălaș propriu, se gândesc la nesuferita împachetare a tuturor mobilelor și ustensilelor casnice.

De data aceasta, pentru a nu face abateri dela regula generală și bieții notari au fost puși pe drumuri. Nu pentru că le-ar fi expirat contractele de chirie, ci pentru că *interesul de serviciu* reclamă acest lucru! Bieții muritori! Dintre toate categoriile de funcționari și dintre toate nuanțele de creștini, ei sunt singurii, cari sărbătoresc pe acest însemnat mucenic al celor fără adăposturi de câte 3—4 ori pe an. Dar să nu intrăm întru cele bisericesti. Să revenim la chestiunea ce ne preocupă. Dece, noi notarii suntem mutați în fiecare anotimp dintr'un loc într'altul, cum nu se făcea nici în imperiul tătarilor de pe vremea lui Kengis-Han? Stăm și ne gândim:

— Ar fi un prim motiv, acela al mutării în interes de serviciu. Aceasta ar fi mutarea legală, contra căreia nimenea nu poate crâcni: (Din această cauză, toate mutările se fac în interes de serviciu). Această noțiune a interesului de serviciu însă, are păcatul că nu prea e clarificată, nu știm, vorbind în termenii logice, cât de mare este sfera ei? Când se poate recurge la mutarea în interes de serviciu și când nu? Din practică reiese că întotdeauna. Teoreticește se pare însă că

nu! Un notar ar putea fi mutat în interes de serviciu, atunci când serviciul respectiv unde este transferat, suferă din diferite puncte de vedere. Transferarea ar avea atunci un rost: trimiți un om harnic și priceput, să pună în rânduială, mai știu eu ce încurcături dintr'o comună. Aceste cazuri ar fi însă prea rare. Rezultă acest lucru din însăși felul engrosist în care se fac mutările. Din două una: ori toate comunele au o administrație cât se poate de rea, ori toți notarii sunt cât se poate de pricepuți în ale administrației! Paradoxal, nu? Dar așa reiese din însăși natura transferărilor ce se fac cu noi în interes de serviciu. Dacă în toate comunele se transferă notari noi nouți, în interes de serviciu, înseamnă că administrația tuturor acestor comune este suferindă! Altfel de ce ar fi mutat din comună vechiul notar? Dar, pe de altă parte, înseamnă că notarii transferați în interes de serviciu sunt oameni din cei mai capabili, că altfel ce rost ar avea ca într'o comună cu administrație încurcată, să duci un notar din cei mai slabi?

— Dacă aceste mutări s'ar mărgini la cazuri izolate, haida-de, am închina să credem că sunt făcute în interes de serviciu, dar așa? Ipoteza transferărilor în interes de serviciu, pare exclusă.

— Să ne fi mutând disciplinar?! Astfel de mutări ar fi logice, dar dureroase. Nu putem crede însă, ca aceste mutări să fie disciplinare! Cum, Doamne iartă-mă, se poate

ca toți notarii să fie nepricepuți și încă să-raci cu duhul în așa hal, încât mereu, mereu să fie mutați disciplinar? Este o ipoteză care cade din capul locului.

— Ori, poate cumva notarii sunt transferați în interes de... partid? Asta ar fi într'adevăr dureros! Și obiceiul dovedește că în fond, din aceste motive suntem mutați! Numai așa se explică, dece, cum vine un nou guvern la cârma țării, cum suntem puși pe drumuri. Vin național-tărăniștii? Impachetează! Vin liberarii? Nici n'ai apucat bine să-ți așezi tingirile pe pereți și iar o iei dela început. Iar cum guvernele se schimbă mereu, gândiți-vă ce belea pe capul nostru?!

Noi, funcționarii de stat în general și notarii în special, suntem oamenii guvernului, respective guvernelor. Vin liberalii la putere, trăiască liberalii; vin naționaliștii, trăiască naționaliștii; vin alții... la fel! Noi suntem copiii tuturor... și ai nimănu. Toți își bat joc de noi! Și culmea indignării! Toți strigă că politica trebuie scoasă din administrație! Toți văd dezastrul politicii în administrație! N'are însă nici unul curajul să înceapă a pune capăt odată acestei harababure politice. Care cum vin la putere, ne croește cu biciul pe spinare. De ce? Pentru că am face politică opoziționistă? Când stăm atât de rău, aproape din toate punctele de vedere și suntem atât de necăjiți, de politică ne arde nouă? Și apoi să vorbim drept: nouă să nu ne fie permis a avea convingeri politice? Azi — când și ultimul cerșetor și analfabet are dreptul de vot, când am ajuns să trăim în țara tuturor libertăților, noi să nu putem avea nici măcar o convingere personală? Atât de puțin contăm noi în organizația acestui stat? Dar iar mă 'ntorc și zic: făcut-am noi propagandă politică, ori strigat-am vre-odată că un partid oarecare e destoinic în ale cârmuirii țării, iar altul ba? Dus-am noi la urnă pe votanții satelor noastre, silindu-i să voteze cutare sau cutare listă? Avem noi așa putere? Nu vedeți cât suntem de mici și neputincioși, încât

am ajuns în cea mai tristă situație? Dece ne mai loviți atunci? Pentru că cine știe ce găligan politic, vine din nu știu care fundatură de sat și vă îndeamnă la acest lucru? Dar până acolo am ajuns, încât în fața superiorilor noștrii, noi să nu contăm nici cât opincile unei lichele politice? Acesta e interesul Țării? Așa se scoate politica din administrație? Dar, Domnilor, de ce vă mai adresați nouă când e vorba de lucrul acesta? Noi să scoatem politica din administrație, noi cari suntem veșnic terfeliți în noroiul ei? Cum? Vă implorăm spre binele nostru și-al administrației, să ne spuneți cum?

— Nu credeți D-voastră, că de aci de sus trebuie începută purificarea? De ce nu se face? Până când se va continua să fim aruncați pe drumuri și mutați ca niște figuri de șah, pentru a satisface poftele, nu știu cărui analfabet politic? Până când? Dar nu vă gândiți, că ne îndepărtați de familie, că nu putem umbla cu copiii după noi ca în vremurile de bejenie? Nu știți că n'avem nici măcar o căruță cu coviltir spre a ne căra boarfele? Acesta e umanitarism? Ori, pentru secolul nostru, scris este ca nimenea să nu aibă suflet!

Nu, nu așa se poate reface administrația țării noastre! Lăsați-i pe notari să-și vadă de treabă. Dar când vre-un jigărit politic vine și vă sâcăe ca să mutați pe notarul din sațul lui, — „pentru că aceasta este pofta ce au poftit Domnia-Sa” — plesniți-l și-l aruncați pe scări, că-i prost și nu știe ce face! („Odi profanum vulgus et arcea!”) Și vă asigur că atunci se vor îndrepta lucrurile în bine.

Ori, poate mutările noastre au alt scop? Nu cumva am ajuns o sarcină pentru stat și în felul acesta, se tinde a ni se distruge să-mânța în mod lent! Ce mai așteptați atunci? Decapitați-ne și ne-aruncați hoiturile la câini! Și-am terminat!

Aciliu, Octomvrie 1934.

Tîpuriță V. Dumitru, notar,
licențiat în litere și filozofie.

Victor Lazăr

Când mi-am propus, să scot la lumina zilei figuri mărețe din trecutul nu prea îndepărtat și din rândurile dascălimei române, aveam înaintea ochilor pe dascălul meu de odinioară: Romul Simu, a cărui scurtă biografie am arătat-o în numărul trecut al *Luceafărului* și pe cărturarul și scriitorul *Victor Lazăr*, idolul de odată și prietenul prețuit de mai târziu. Și trebuie s'o mărturisesc, nu mi-a fost ușor să pătrund în cetatea modestiei și e greu să reconstruiești, ca pe-o lecție de model, viața unor bărbați înfrățiți cu munca pusă în folosul neamului.

Viața lui Victor Lazăr, cred, nime n'ar putea-o înmănunchia într'o biografie fidelă, decât cu ajutorul și concursul dânsului. Dar apropie-te de omul, care nu vrea să știe, că are dreptul și de-a lua, nu numai de-a da. Pe cât de comunicativ în discuțiile problemelor, cari ne frământă, în sfaturile și îndrumările înțelepte, imprăștiate tuturora cu căldură și dărnicie, pe atât de sgârcit și tăcut, când e vorba despre persoana sa.

În zilele, când foarte mulți își afișează trecutul searbăd, pentru a stoarce favoruri și măririi, atitudinea acestui dascăl, cu înfățișare de patriarh, stăpânitor a unei culturi vaste, adunată cu hărnicie de albină; de-o popularitate, care cucerește pe oricine vine în contact cu dânsul, și-se pare a unui venit de pe alte meleaguri.

Dar să lăsăm, să urmeze faptele, așa cum le-am putut prinde. Să 'ncopciem fragmentele culese, aproape pe furiș.

Pe Victor Lazăr, deși trecut din rândurile noastre umile, având de îndeplinit misiuni culturale înalte, totuși îl socotim al nostru, pentru că s'a ridicat dintre noi, și-a legat soartea de soartea poporului de rând și-a luat sborul dintre noi, dar nici o clipă nu și-a renegat obârșia de învățător. L'au durut

durerile noastre, s'a bucurat de puținele noastre bucurii și l-a interesat și-l interesează preocupările noastre de toate zilele. Întreg ansamblu muncii și preocupărilor lui Victor Lazăr au fost și sunt: luminarea și ridicarea poporului român, descătușarea lui din mreșile întunerecului.

Născut la 14 Oct. 1869, în comuna Porcești jud. Sibiu, unde tatăl era învățător și de unde a trecut în curând ca director la școala grănițarească din Jina, înființată în 1871, micul Victor, și-a trăit bucuriile copilăriei și o parte din tinerețe în acest sat de munte, de care se simte legat sufletește și astăzi, ca și cum i-ar fi locul de naștere. E o plăcere, să-l ascuți, cu câtă evlavie și interesante amănunte își reamintește despre oameni și fapte petrecute, din a căror înșiruire se desprinde darul cel mare de-a fi fost bun observator și harnic scrutator a nevoilor poporului.

Poate, că locul și oamenii, unde și între cari a trăit faza tinereții au avut o mare înrăurire asupra hotărârilor de mai târziu. Dorul de libertate al oamenilor dela munte e cunoscut. Victor Lazăr încă n'a putut suferi îngenunchierea, subjugarea și adevărul ținut sub obroc.

Școala primară o face la Sași, în Sibiu. Urmează Liceul german, tot în Sibiu, până la terminarea clasei V, când rămânând orfan de tată, trece la Seminar (Școala Normală) ortodox din acest oraș, fiind abia în etate de 15 ani.

Dacă școala germană i-a deschis drumul spre o cultură universală, în Seminar găsește un mediu nou, asemănător celui din satul de munte: un suflu românesc, care palpita, nutrindu-se din idealul unui neam robit, dar viguros. Cu ajutorul profesorilor, dar mai cu seamă cu a bunului profesor Dr. Ioan Crișanu, care ținea locul de tată și îndră-

gostit de cărțile Bibliotecii Seminarului, tinărul Victor Lazăr își oțelește voința, își făurește idealul de dascăl al neamului, se subjugă unui naționalism curat și neînfricat. Interesându-l chestiunile filologice și istorice, de actualitate pe acele vremuri de deșteptare națională, devine un infocat adept al acestor preocupări. Nu părăsește Școala Normală nici în vacanțele de vară, ci rămânând lângă cărțile lui dragi, se simțea ca în casa părintească.

Terminând cu distingere Școala Normală, pășește hotărît și bine înarmat pe urmele părintelui său, ca învățător în Jina (în anii 1888—1893). Aci se lovește de primele obstacole ale începutului și are de luptat, de-o parte cu nepăsarea mulțimii, de altă parte cu conservatorismul unor conducători, cari nu se puteau ridica cu înțelegerea până la senzul inovațiilor preconizate de tinărul idealist. Dar Victor Lazăr nu era omul, care să se retragă din față greutăților. Dacă nu-l înțelegeau cei din jur, aveau să-l priceapă cei din depărtări. Pe lângă catedra dintre cei patru pereți ai școlii și-a ales și o altă catedră, a scrisului pentru lumea mare. La început publică traduceri de folos obștești, ca mai târziu să devină scriitorul și gazetarul recunoscut și prețuit.

În 1893, la cerere, e transferat ca director la școala grănițarească din Viștea de jos, unde găsește un popor dornic de învățătură și conducători înțelegători și harnici ca: Nicolae Borza, preot — azi protopop în Făgăraș — Gh. Borza, notar și Vasile Stanciu, căpitan în retragere. Cu sprijinul și binevoitorul concurs al acestora înființează cor mixt pe două voci cu copii de școală, cântând Liturghia spre mai marea bucurie și desfătare sufletească a sătenilor. Aceasta Liturghie, armonizată de N. Ștef se cântă până azi în biserica din Viștea, ca un ecou a unei amintiri plăcute. Tot aci pune bazele mai multor societăți: de pomperi, lectură și altele. Dar munca lui Victor Lazăr nu se mulțumește cu cercul strâmt al satului, ci-l depășește cu scrierile sale istorice și de alt conținut, foarte gustate de popor. Iar în vacanțele mari își cheltuește energia în redac-

țiile ziarelor din Sibiu: „Tribuna” și „Foaia Poporului”, cele mai cunoscute organe de luptă națională de pe acele timpuri.

Autoritățile școlare ungurești aflând, că directorul școlii din Viștea împarte și altora din bogăția sufletului său românesc, îl urmărește, îl perzută și-l amenință cu îndepărtarea din slujbă.

În 1898 inimosul român, care nu cunoștea umilirea, întoarce spatele asupritorilor. Trece Carpații în țara liberă, unde e primit frățeste și numit învățător de limba română la școala germană din Cozadia (Dobrogea). Aci nu-și întrerupe munca, ci înființează cursuri de adulți, societate de lectură pentru cei cari nu știau românește, iar prin scrisul tot mai energic atrage atențiunea conducătorilor și-a cercurilor înalte asupra multor probleme de interes general.

Îndată după trecerea munților, i s'a simțit lipsa în Ardeal. Negăsindu-se cine să-i ia locul în redacțiile ziarelor, Dr. Ioan Rațiu, președintele Partidului Național Român, singurul partid românesc politic de pe atunci, îl cere, în 1900, înapoi, pentru a lua în mâini conducerea celor două organe de luptă: „Tribuna” și „Foaia Poporului”. Victor Lazăr nu se lasă mult rugat, ci revine la Sibiu, între ai săi și mai hotărît și neînfricat de-a se pune cu toată puterea și dragostea în slujba neamului oropsit, desconsiderat, dar dârz în simțămintele de apărare. Scrie articole curajoase, broșuri istorice, cari trezeau lumea satelor la conștiință națională. Cea dintâi carte: „Biografia lui Ioan Buteanu, fost comandant de legiune română în 1848, care pentru simțământul său românesc a fost spânzurat de Unguri”, i-a adus lui Victor Lazăr, autorul, o răsplată de 5 luni temniță, pe care o face în Seghedin, în tovărășia altor luptători, între 1 Mai — 30 Septembrie 1903. Înarmat cu un cuțar de cărți, își agerește voința și mai mult, nelăsând ca sufletul și idealul să-i fie întemnițat vre-odată.

După ispășirea pedepsei, ca o nouă avansare, i se urzește al doilea proces pentru „Credeul Românului” de care scapă, trecând din nou munții în țara fraților primi-

tori, unde e numit îndată profesor la o școală medie germană în Constanța.

După scurt timp, Marele Spiru Haret, era în căutarea unui om energic și priceput pentru a-l trimite sol al românismului în fruntea Școalei sup. de comerț din Salonic, Macedonia. Ochiul ager și priceput al Ministrului se oprește asupra dascălului ardelean, V. Lazăr. Acesta antrenat în drumeții de luptător național și cultural primește propunerea și pleacă la frații îndepărtați. Dar calea luptătorului n'a fost niciodată presărată cu flori. Nici lui V. Lazăr n'aveau să-i cânte Grecii osanale. Munca românească a lui V. Lazăr ca director al școalelor românești nu era pe placul Grecilor. Pentru a se scăpa de el, au pus la cale chiar și atentate, cari dacă nu i-au răpus viața, l-au dus în spital. Și știți pentru ce? Pentru propagarea dragostei de limbă și neam printre acești frați instrăinați, prin scrieri, conferențe, societăți de lectură și alte mijloace. Căci Victor Lazăr ori unde a fost aruncat de soarte, nu și-a precupețit darul cel mare de-a fi român din creștet până 'n tălpi.

Ca o ilustrare de ceea ce însemnează a fi supus altuia, dăm o întâmplare din viața lui, din Macedonia. Fiind odată în excursie, în munți, cu elevii, câțiva Greci au căutat pricină unor elevi români și i-au atacat, cu gândul de-ai ucide. Victor Lazăr sărindu-le în ajutor, cu mare greu i-a scăpat, dar era aproape să fie el ucis de tâlhari. Mai târziu contractând o malarie chinuitoare, e silit de a se reîntoarce în 1906 în Constanța, de unde pornise în grea apostolie.

În anul 1908 ajunge în urma meritelor câștigate bibliotecar-ajutor la înalta instituție de cultură Academia Română, secția ziarelor. Aci dezvoltă o activitate uriașe, aducându-i ca răsplată a muncii sale, titlul de membru activ al „Societății istorice”.

Victor Lazăr nici la Academie nu se mulțamește cu robotul slujbei cotidiene, ci scrie mereu: articole de ziar, conferențe, cărți cu conținut diferit. Deși la Predeal și Căineni—Turnul roșu, vegheau vameșii ungurești, totuși articolele lui Victor Lazăr se strecurau, de multe ori clandestin, printre cerberii sigu-

ranței și nimereau în redacția „Foi Poporului” cu regularitate de ceasornic, în fiecare Miercuri sau Joi a săptămânii. Subsemnatul, mă pot mândri, de-a fi cunoscut scrisul acestui curajos român pe acele vremuri, când așteptam cu alți mânduitori ai condeului, înfrigurați de nerăbdare, sosirea manuscrisului de peste munți, ca articol de fond. Manuscrisul era întotdeauna cetit, comentat și din conținutul lui inspiram nădejdi de mai bine.

Rămâne la Academie 12 ani, până în 1920, când Andrei Bârseanu îl cere ca profesor de istorie la Școala Normală din Cluj, ca puțin mai târziu, să ajungă directorul stimat și iubit al acelei școale, pe care o conduce înțelepțește și părintește.

În colaborare cu Dr. Iosif Stoichiță înființează și conduce ziarul: „Țara Noastră”, care face legătura între dascălul Lazăr și poporul, pe care nu-l putea uita.

În toamna anului 1927 redactează, din inițiativă proprie, un documentat memoriu, conținând propuneri concrete, cum să fie Biblioteca populară a „Astreii” și revista „Transilvania”. Acest memoriu a fost bine apreciat de Vasile Goldiș, președintele „Astreii”. La stăruința regretatului Goldiș, care îi cunoștea puterea și priceperea în răspândirea culturii în pătura de jos a poporului, se mută la Sibiu, pentru a fi colaborator apropiat al „Astreii”. Condițiunile de muncă nefiindu-i satisfăcute, după 8 luni de colaborare, părăsește acest serviciu.

Cât de prețuită i-a fost munca și cât de respectate și apreciate calitățile superioare puse cu abnegație în slujba și interesul neamului, s'a putut vedea în 1926, când silit de morb, s'a retras din locul de director al Școalei Normale din Cluj. Cu acest prilej s'a putut constata prețuirea muncii curate și cinstite. Dela bărbați de înaltă cultură, până la cel din urmă elev, din toți, s'a împletit o cunună de admiratori, cari prin graiu viu, în scris și prin alte probe și-au arătat recunoștința față de omul, care a trăit muncind. Elevii și profesorii au aranjat festivaluri, i-au înmănat flori și albumuri, iar presa a notat evenimentul cu amănunte din viața omului

sărbătorit. Amintim în fuga condeiului câteva dintre aceste: Societatea de mâine, Biruința, Patria, Foaia Poporului, Unirea Poporului, Clujul românesc, Foaia Noastră, Transilvania, Învățătorul, Țara Noastră, Universul și altele.

Dintre sutele de scrisori de felicitare și recunoștință amintim a Consulatului cehoslovac din Cluj de un conținut mișcător, D. Gusti, Ghidionescu, P. Capidan: „apostolului românismului din Macedonia recunoștință”. Dr. V. Stanciu, Bogdan Duică, A. P. Grim, profesori universitari, M. Bogdan, Al. Ionescu, Vas. Osvadă, primarul Clujului, P. Roșca, director și alții.

Învățătorii, cari l’au cunoscut, asemenea prin grai, scrisori, depeșe, în cercuri culturale și adunări l’au sărbătorit pe cel care a fost o mândrie a lor.

Elevii școlii normale însă și-au arătat recunoștința față de bunul lor părinte, așezând o placă de marmoră la intrarea în sala de lectură, cu hotărârea de a fi numită: „Sala de lectură: Victor Lazăr”, în care, ca un ocrotitor și îndrumător veghează portretul său în ulei.

Când directorul Victor Lazăr și-a luat adio dela iubiții săi elevi, le-a spus următoarele cuvinte de-o modestie convingătoare: „Nu sunt un profesor cu pregătiri mari, ci am fost un dascăl, cum veți fi și voi, iubiți elevi. Dar am cetit mult. Așa apoi, în tinerețe am ajuns să învăț și mulțimea ca redactor al gazetei Foaia Poporului din Sibiu. Pentru o carte ce am scris asupra vieții tribunului Buteanu, am infundat temnița Seghedinului. Am trecut apoi în țară, la Constanța, București, la Salonic. Am ajuns bibliotecar la Academie, având astfel nou prilej să-mi îmbogățesc cunoștințele. Regretatul Andrei Bârseanu m’a adus la Cluj ca profesor. Am redactat aci „Foaia Noastră” condus numai de gândul luminării poporului. De acest gând să fiți conduși și voi, căci aceasta e singura chemare a adevăraților dascăli”. Sunt adevărate îndemnuri dascălești pentru a mișca energii dascălești.

Dintre scrierile lui Victor Lazăr amintim următoarele :

1. *Ioan Buteanu* schiță biografică, apărută în 1902 în Sibiu, pentru care a făcut 5 luni temniță în Seghedin.
2. *Românul American*, Sibiu 1903. Ed. II., în 1904.
3. *Die Südrumänen der Türkei und der angrenzenden*, tipărită de Ministrul de externe român, 1910 București.
4. *Cetatea Sucevii*, de K. A. Ronsdorfer, traducere după manuscrisul german, din încredințarea Academiei Române, București, 1913.
5. *Creșterea în familie*, scrisă pentru mamele române, premiată de Academia Română, cu premiul Alice Stirbey, 1914, București.
6. *Icoane din Istoria Grecilor vechi*, 1904, Sibiu.
7. *Baronul David Urs de Margine*, 1914, București. Ed. II., în 1923, Sibiu.
8. *Ardealul și Ardelenii*, 1921, Sibiu.
9. *Istoria Românilor*, pentru școlile civile (medii) de Dr. I. Lupaș, întocmită pentru școlile normale de V. Lazăr, Cluj, 1923.
10. *Legende istorice de pe pământul României*, Cluj, 1921. Ed. II., în 1922.
11. *Istoria și instrucția civică în școala normală*, Cluj, 1923.
12. *Clujul, monografie istorică-statistică*, București, 1924.
13. *Gheorghe Lazăr*, Cluj, 1924.
14. *Istoria Românilor*, pentru școlile normale și secundare, Cluj, 1924.
15. *Momente din Istoria Universală*, pentru școlile normale și secundare, Cluj, 1925.
16. *Răsboiul pentru întregirea neamului românesc*, Sibiu, 1928.
17. *Cultivați legume în grădinile voastre!* Sibiu, 1928.
18. *Răsboiul româno-ruso-turc din 1877—78*. Sibiu, 1928.
19. *Ingrijirea copilului mic până la înțercare*, Sibiu, 1918.
20. *Copii cu renume*, Sibiu, 1928.
21. *Calendarul poporului*, pe 1902, 1903, 1924, 1925. Sibiu.
22. *Calendarul „Astrei”*, pe 1929, Sibiu.
23. *Calendarul „Foi Noastre”*, pe 1930, Sibiu.
24. *Calendarul „Dacia Traiană”*, pe 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, Sibiu.

25. *Asociațiunea „Astra“*, păreri și propuneri, Sibiu, 1930.
26. *Asociațiunea „Astra“*, evoluția frământărilor culturale din sânul „Astrei“, pe baza rapoartelor și proceselor verbale, cuprinse în publicațiile ei, Sibiu, 1931, (Memoriu).
27. *Inul și cânepa*, București, 1931.

Adăogați la aceste publicațiuni sutele de articole de ziar și reviste, munca din școală, redacții și biblioteci și veți avea icoana sufletului și a omului, care s'a consumat în muncă neîntreruptă. Pe lângă aceste lucrări mai are mult material adunat, a cărui publicare întârzie din cauza crizei, ce nu are sfârșit încă.

Victor Lazăr, care își duce traiul în Sibiul cărturăresc, alături de înțeleghătoarea-i soție, fostă și dânsa învățătoare în tinerețe, deși în etate și chinuit de un morb câștigat în cursul apostoliei din Macedonia, își păstrează încă stilul sprintar, vioșia și largeța sufletească. Câți îl cunosc pe Taica Lazăr, rămân surprinși de bogăția cunoștințelor, de sinceritatea și căldura sfaturilor împărțite. Un coleg, care i-se apropiase de curând, s'a exprimat entuziasmat: „ăsta-i o adevărată Enciclopedie“.

Membbru al despărțământului Sibiu și Cluj al „Astrei“, al Comitetului societății „Cultura Poporului“, al „For“-ului și alte societăți culturale, e nelipsit dela ședințe, unde sfatul și propunerile îi sunt luate în seamă.

Conferențiar iscusit și îndrumător al tuturor celor ce-i cer sfatul, în raporturi de prietenie cu înalți demnitari și apreciat în cercuri superioare, unde l-a urcat propria-i forță, Victor Lazăr, nu s'a sfiit nici odată, să amintească trecutul său de învățător. Și astăzi îl frământă chestiunile școlare, se interesează de învățători, pe cari îi consideră: colegi, îl pasionează discuțiile lor profesionale, dar îl supără nespuse de mult abuzurile ce se fac contra învățătorilor merițoși. Cât a ținut și ține la tagma din care a făcut parte în ti-

nerete, se vede din dispozițiile testamentare, prin cari creiază burse și ajutoare pentru elevii merițoși dela Școalele Normale din Cluj și Sibiu. Bogata-i bibliotecă, pe cum și averea imobilă, strânsă cu chiverniseală înțeleaptă, va rămâne pentru luminarea celor setoși după învățătură și pentru ajutorarea celor nevoiași și lipsiți. Acest luminat dascăl își petrece și azi o parte mare din timp în prețioasa-i bibliotecă și în biblioteca „Astrei“, cetind și scriind cu aceeași pasiune ca în zilele de tineresc avânt.

Despre viața și munca acestui om, încărunțit în luptă, s'a scris și se va mai scrie mult. Eu am zugrăvit numai o palidă icoană a vieții sale.

Privind cu ochii gândului nostru ansamblu muncii începută în Jina, continuată în Viștea, Constanța, Salonic, București, Cluj, Sibiu, în școlile primare, secundare, în redacții, profesor, director, redactor, autor, ziarist, scriitor, conferențiar, etc., admirația noastră nu poate fi atât de trecătoare, fără de a ne lăsa în suflet un imbold, o incurajiere de a-i urma cărările, muncind, care unde îi e locul și cât și la ce să pricepe.

Colegii tineri, cari, din necunoașterea trecutului, pot adesea greși în aprecierea meritelor bătrânești, n'au decât să încopcieze lanțul activității lor de acel trecut, care a dat din rândul învățătorilor pe un Victor Lazăr.

Un cărturar al zilelor noastre, cu mare rol în organizarea învățământului românesc în Ardealul desrobite a spus, între altele, în fața unei mulțimi de învățători adunați în congres: „numai odată am contribuit la călcarea legii, când am numit pe Victor Lazăr cu diplomă de învățător, ca profesor și director de școală normală. Dar doresc Țării românești mulți dascăli ca Victor Lazăr, cari să dea prilej miniștrilor să calce legea, în condițiuni cum am călcat-o eu“.

Fie-ne viața acestui bărbat pildă și călăuză în drumul spinos, ce ne-am ales!

Petrea Dascălul.

RECENSII

„Tot omenia-i mai tare“

Comedie țărănească în 3 acte, de Petrea Dascălu

După comedia „Să nu mai spui la nime“, care s'a jucat în mii de sate și chiar și pe scena „Teatrului Național“ din Cluj, bucurându-se de un succes desăvârșit, suntem bucuroși, să anunțăm apariția altei comedii: „Tot omeni-ai mai tare“, de același autor. Piesa a apărut în editura Astei din Sibiu, formând Nr. 213 al Bibliotecii populare, și

se poate comanda pentru prețul de 5 Lei dela Astra.

Colegul Petrea Dascălu e prea bine cunoscut ca scriitor popular, ca să mai insistăm asupra calității scrierilor sale. Învățătorii, cari se ocupă cu „aranjarea“ de teatre sătești, sunt rugați a-i juca comedia, care pe lângă mult râs, împrăstie și multă sămânță de adevăr.

A apărut: *Insemnări despre școala mea și despre școala țării*, de Ioan Albescu, învățător. Cu o prefață de Dr. Onisifor Ghibu, prof. universitar. Recomandăm cu căldură tuturor colegilor, merituosă lucrare a colegului nostru I. Albescu pentru competența și dragostea, cu care a fost scrisă, cât și pentru interesantele și originalele documente ce cuprinde.

Spicuiem câteva reflexii ale învățatului prof. univ. dela Cluj, Dr. Onisifor Ghibu, din prefața cărții:

„... nu găsesc destule cuvinte pentru a lăuda, sârguința și priceperea pe care acest tânăr dascăl a pus-o în alcătuirea lucrării prezente“. .. ori „... Ridicând vălul de deasupra trecutului școlii, dl Albescu i-a luminat calea pe care trebuie să meargă în viitor“.

Se găsește de vânzare, la Banca Învățătorilor, Sibiu, Str. Honterus Nr. 6 și la autor, com. Boița, jud. Sibiu.

„Unul povesti unui filosof toate calitățile soției sale; frumusețea, avuția, spiritul, noblețea, rudenii, educația; și filosoful la fiecare nouă calitate scria câte un zero. În fine bărbatul adăose că ea are o fire blândă: atunci filosoful puse unitatea înaintea acestor zero, care numai așa primiră o imensă valoare.“

C. CANTU

Il Galantuomo, § 49.

„Trebuie să căutați și să găsiți pe Dumnezeu în inimă.“

G. PAUL.

„Altă dată erau cele mai bogate țările unde natura era darnică, acum unde omul este mai harnic.“

BUCKLE.

„A suferi, este cel dintâiu lucru ce trebuie să învețe copilul și pe care va avea mare nevoie de a-l ști.“

ROUSSEAU.

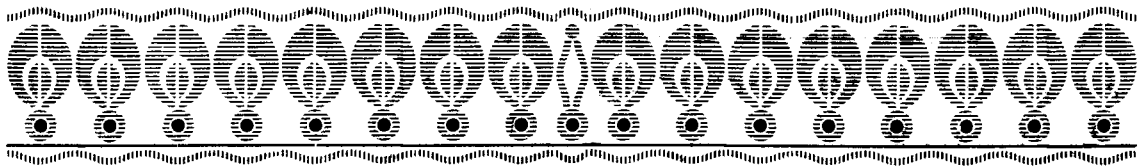
„Civilizația adevărată a unui popor consistă, nu în adoptarea cu ridicata de legi, forme, instituții, etichete, haine streine. Ea consistă în dezvoltarea organică a propriilor puteri, a propriilor facultăți ale sale. Nu există o civilizație umană generală, accesibilă tuturor oamenilor în același grad și în același chip, ci fiecare popor își are civilizația sa proprie, deși în ea intră o mulțime de elemente comune și altor popoare.“

EMINESCU.

„Cel ce crede în Dumnezeu, nu este niciodată singur.“

CHINCHOLLE.

Știri și informațiuni

Se răresc rândurile învățătorilor...

În cursul lunii Octombrie, corpul didactic din județul Sibiu a avut două pierderi, prin moartea învățătorilor Ioan Chioariu din Ocna-Sibiului și Petre Rădoiu din Riu-Sadului.

Amândoi au fost răpuși de aceeași boală, care nu iartă, tuberculoza. Au murit la vârse diferite, unul la 53 ani, când avea cea mai mare îndreptățire, ca după o muncă îndelungată și jertfe mari, să poată nădăjdui la o pensionare și odihnă, iar cel de al doilea tânăr de abea 27 ani, în plină muncă și activitate, stabilit numai în acest an în mod definitiv la postul său, unde nu cruța elan și energie, pentru a fi de mare folos școlii și comunei sale.

Ambii au lăsat în urma lor soție și câte un copilăș, fără sprijin și fără un puternic ocrotitor și îndrumător în lumea materialistă și nepăsătoare de astăzi, care nu vede înaintea ochilor nimic alta, decât împlinirea vanităților lor și care rămâne nemîșcată la

strigătul de ajutor al celor năcăjiți și oropșiți.

Așa au rămas copilașii acestor apostoli ai școlii, dar mai ales urmașii inv. Rădoiu, care neavând anii receruți de legea pensiei, lasă soția și copilășul fără nici un ajutor material.

Tristă soartă este rezervată multor familii de astfel de mucenici, cari nu au avut în viața lor nici o bucurie, iar după moarte nu rămâne în urma lor decât mizerie.

Învățătorii din județ, au ținut să cinstească memoria acestor colegi, prin participarea la înmormântarea lor, în număr foarte mare, dând astfel ultimul salut de despărțire celor dispăruți, iar corul învățătorilor a ținut să le cânte, pentru ultima oară duioasele cântece funebreale.

Dumnezeu să-i odihnească acolo, unde este locul mucenicilor și să le fie țărâna ușoară.

Nicoa Bibu.

Sărbători fericite și vesele dorim tuturor colegilor, abonaților, cetitorilor și sprijinitorilor noștri.

„LUCEAFĂRUL“

*

Aviz foarte important!

Rugăm stăruitor pe toți abonații să binevoiască a ne trimite cu întoarcerea poștei costul abonamentelor, intrucât în Ianuarie se implinește un an dela apariția revistei, în care timp am avut de suportat cheltueli însemnate, cari se pot acoperi numai prin achitarea regulată a abonamentelor, asigurând astfel apariția la timp.

Învățătorii, Preoții, Notarii, Primarii, Studenții și sătenii plătesc . . . . . Lei 100— anual;
Comitetele școlare, Primăriile
Oficiile Parohiale, Bănci Populare și Cooperative . . . . . „ 250— ”
Abonamente de onoare . . . . . „ 500— ”

Administrația revistei
„LUCEAFĂRUL“.

A apărut Nr. 11—12 din revista „Izvoarașul“ pe luna Noemvrie—Decemvrie 1934 în 60 pagini cu un bogat și variat material de folklor muzical, cântece școlare și jocuri naționale, modele de cusături naționale, articole referitoare la muzică, istoria medicinei, portul românesc, basme, doine, cântece, chiu-turi, descântece, credințe și obiceiuri, ghicitori, colinde și orășii, jocuri pentru copii, glume, etc. În partea finală, de teatru sătesc, două dialoguri „Credința“ și „Samarineanul milostiv“, precum și un bogat material de poezii și monoloage folositoare pentru festivități școlare.

Revista apare din 1919 sub conducerea D-nei Olimpia și Preot Gh. N. Dumitrescu, serbând la 1 Iulie 1934 cei 15 ani de viață.

„Izvoarașul“ își încheie bilanțul anului 1934 cu un bogat sumar și frumos succes moral. Este singura revistă de muzică și folklor din țară, care, trecând peste piedeci mari, a știut să le înfrunte cu toată puterea curajului, făgăduind pentru anul 1935 o cât mai stăruitoare răvnă și interesant material folkloristic de fiecare lună.

O recomandăm cetitorilor noștri cu toată căldura. Redacția și Administrația în Bistrița, jud. Mehedinți.

Locul unde se întâlnesc

Intellectualii satelor

Restaurantul

cu renume

„La Meșterul Manole“

Sibiu, Tg.-Vinului

6

Mâncări calde
gustoase! Bufet bine asortat! Bere Luther!
Vinuri speciale de Băleaciu! Serviciu
curat și conștiincios!

Curte mare pt. căruțe și autobuse!

Prețuri ieftine!

Ditrinele firmei

Carol Breitenstein

Sibiu, Piața Regele Ferdinand 17

orientează despre ultimele noutăți de modă
și prețurile cele mai ieftine ale zilei.

Este deei în interesul publi-
cului a privi aceste vitrine.

Furnizorul învățătorilor.

Hans Schuster

Sibiu, Piața Reg. Ferdinand 19

Furnizorul învățătorilor

Mare asortiment în tot felul
de stofe moderne pentru
domni și doamne.

Calități superioare. - Prețuri de concurență.

Hallo!

Nu uitați când veniți la Sibiu, că

Hallo!

IONIȚĂ OLTEANU

are inimă să vândă mai ieftin ca ori oine!

Magazinul cel mai bine aprovizionat cu tot
felul de articole de coloniale, delicatese
și fructe sudice. — Zilnic pește
proaspăt și sărat.

En-gros!

Prețuri de concurență!

En-detail!

SIBIU, Piața Principele Carol 23

Telefon Nr. 129

Sprrijiniți întreprinderile românești.

Sumarul:

Literatură — Artă.

Noaptea de Crăciun	<i>Aurelia Pop Florian</i>
Stihuri	<i>N. Nicoară-Dobârceanu</i>
In Peșteră	<i>A. Nanu</i>

Invățământ — Educație.

Problema controlului școlar	<i>P. N. A.</i>
Psihologia adâncului și psihanaliză	<i>Dimitrie Roman</i>
Lacune in învățământ	<i>Nicolae D. Marin</i>
Decroly : psihologul, pedagogul și medicul	<i>Pavel Popescu</i>
Aritmetica in școala primară	<i>E. Bărdaș</i>

Viața culturală și națională a satului.

Probleme in legătură cu educația	<i>I. N. Ciolan</i>
Cercetășia	<i>Ioan Tănase</i>

Viața economică a satului.

Cooperativele școlare	<i>Mina I. Grădinaru</i>
---------------------------------	--------------------------

Folclor și artă populară.

Din psihologia satelor	<i>S. Florea</i>
----------------------------------	------------------

Viața administrativă a satului.

Quo usque tandem abutere...?	<i>Dumitru V. Tipuriță</i>
--	----------------------------

Oameni și fapte.

Victor Lazăr	<i>Petrea Dascălul</i>
------------------------	------------------------

Recensii.

Informații.

Se răresc rândurile învățătorilor	<i>M. Bibu</i>
---	----------------